

Deze tekstuitgave is vervaardigd door medewerkers van de Stichting Vrijwilligersnetwerk Nederlandse Taal o.l.v. Nicoline van der Sijs en Hans Beelen. De tekstuitgave vormt een onderdeel van de elektronische Woordenbank Nederlandse Dialecten (eWND), op www.meertens.knaw.nl/dialectwoordenboeken/

{p. 1}

Olster woorden

G. Bos-Vlaskamp
L. J. W. Keurhorst
A. te Kloeze
D. Steenbruggen
Th. J. M. Vlaskamp

Historische Vereniging 't Olster Erfgoed - Olst {p.2}

Colofon

Samenstelling: G. Bos-Vlaskamp, L. J. W. Keurhorst, A. te Kloeze, D. Steenbruggen, Th. J. M. Vlaskamp

Vormgeving: B. H. M. Zwijnenberg

Druk: Drukkerij De Kroon, Olst

© Historische Vereniging 't Olster Erfgoed - Olst

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. {p.3}

Voorwoord

Een voorwoord schrijven in het woordenboek van het Olster dialect zou ik graag in ons dialect willen schrijven. Helaas ben ik de schrijf- en spreektaal van onze gemeenschap niet machtig.

Mede dankzij de hulp van veel Olsternaren kan ik het gesprokene echter wel verstaan en begrijpen. Een voor mij belangrijk gegeven om met onze inwoners in gesprek te komen en te 'voelen' wat mensen bezighoudt.

Alleen daarom al vind ik een uitgave van de werkgroep van het Olster Erfgoed van belang. Het legt daarmee de cultuur, de historie, de achtergronden van ons dorp vast. Het is goed dat voor ons nageslacht te bewaren. Een dialect moet je naar mijn mening niet alleen koesteren, maar ook bovenal trots op zijn en vooral ook .... spreken.

Ik hoop dat deze bundel hieraan een bijdrage zal leveren. Velen van ons zijn tweetalig, spreken Nederlands en hun eigen dialect. Mag ik u eens vragen in welke taal u 'denkt'? Ja toch .... uw moerstaal.

Ook om die reden verdient deze bundel volop aandacht en vooral veel lof.

Complimenten aan het 'Olster Erfgoed' die met deze uitgave haar naam meer dan eer aandoet.

De burgemeester van Olst,
mevrouw drs. M. Appel - de Waart. {p.4}

Ter verantwoording

Enige jaren geleden bracht Sinterklaas - traditiegetrouw - in het begin van de maand december een bezoek aan een school voor basisonderwijs in de gemeente Olst. Sinterklaas meende er goed aan te doen bij zijn bezoek aan de hoogste groepen het ontwikkelingsniveau op taalgebied te testen. Hij vroeg aan de leerlingen het verschil te noemen tussen 'schöffien' en 'steugien'. Het was wel een strikvraag, maar niemand kon de vraag beantwoorden omdat zij die woorden niet kenden.

Dat was een duidelijke aanwijzing dat het de hoogste tijd werd het Olster dialect zwart op wit te leggen. Niet omdat het dialect zou gaan verdwijnen, maar omdat heel veel karakteristieke woorden dreigden prijsgegeven te worden aan de vergetelheid.

De 'werkgroep voor dialect' - een afdeling van 'het Olster Erfgoed' - heeft zich dan ook tot taak gesteld zoveel mogelijk woorden uit het Olster dialect op schrift te zetten. Ook al bestaan er publicaties onder de naam 'Sallands dialect' - en terecht - toch blijkt dat er binnen Salland nogal grote verschillen bestaan wanneer men het dialect van het ene dorp vergelijkt met het dialect van een ander.

Zelfs binnen hetzelfde dorp is er verschil van het dialect in het ene huis vergeleken bij het dialect in een ander.

Dikwijls zijn deze afwijkingen terug te voeren naar de plaats waar ouders en grootouders woonden, die deze woorden meebrachten door verhuizing of huwelijk. Gevolg is wel dat niet alle Olsternaren alle woorden in deze bundel zullen kennen, want in de werkgroep bleek al dat er van huis tot huis andere woorden bestonden en nog bestaan. Anderen zullen weer woorden missen, mede door het feit dat wij voor deze uitgave niet gestreefd hebben naar volledigheid; het is een eerste inventarisatie, die te zijner tijd aanvulling kan krijgen. Ook zult u nu nog niet aantreffen: getallen, hulpwerkwoorden met vervoegingen, aardrijkskundige namen {p.5} uit de omgeving en uitdrukkingen die voorkomen in de kring van middenstanders en ambachtslieden, zoals smeden, timmerlieden, slaggers enz. Dat is dan werk voor de toekomst. Wel zult u ontdekken dat er nog al wat woorden opgenomen zijn uit de sector van landbouw en veeteelt. Dat komt misschien door de samenstelling van de werkgroep, maar ook omdat - zeker in het verleden - de meeste Olsternaren betrokken waren bij het agrarisch gebeuren. Het zal u misschien ook opvallen dat er heel weinig woorden te vinden zijn in het dialect, die te maken hebben met geloof, kerk en sexualiteit. Die terreinen waren vroeger zo heilig of zo taboe, dat men er niet over sprak, zeker niet in het dialect.

Bij het samenstellen van deze woordenlijst hebben wij ons verzekerd van een goede omschrijving in het Nederlands doordat we alles hebben voorgelegd aan de neerlandicus de heer J.A. Hartkamp. We zijn hem zeer erkentelijk voor de correcties die hij heeft aangebracht. Ook gaat onze bijzondere dank uit naar de heer ir. W. Timmerman, die het op zich genomen heeft de teksten drukklaar te maken. Ook willen wij graag de heer B. H. M. Zwijnenberg van drukkerij 'de Kroon' noemen met wie wij prettig samenwerkten bij de voorbereiding voor de druk.

We hopen dat ons werk mag bijdragen tot het instandhouden van ons dialect en dat misschien ook merkbaar zal zijn dat de tweetaligen van huis uit voorliggen bij anderen die later een talenstudie volgen. Deskundigen hebben daarop gewezen.

Mocht u reacties hebben op deze woordenbundel, dan ontvangen wij die graag op het adres: A. te Kloeze, Kortricklaan 242, 8121 GW Olst of Postbus 10, 8120 AA Olst.

De samenstellers: G. Bos-Vlaskamp
L. J. W. Keurhorst
A. te Kloeze
D. Steenbruggen
Th. J. M. Vlaskamp {p.6}

Schrijfwijze en uitspraak

Wat de schrijfwijze en uitspraak aangaat, hebben wij ons laten leiden door de spellingsregels, vastgelegd voor de Sallandse streektaal door de IJsselakademie te Kampen en Dr. J.

Bouwhuis, die ons toestemming gaven daar gebruik van te maken voor zover dat mogelijk was, gezien de verschillen in schrijfwijze en uitspraak in de regio's van Salland. Zo kennen wij niet de woorden met dubbele 'aa' en dubbele 'èè' zoals die hieronder staan vermeld; ook de voorbeelden 'delle' en 'gevuul' zijn niet van ons dorp. Ook hebben wij verkleinwoorden laten eindigen op '-ien', terwijl andere streken schrijven met '-ie'; we meenden n.l. dat deze verkleinwoorden eindigen met een neusklank.

Spellingsregels en uitspraak van klinkers:

- a in woorden als jappel (aardappel) en gaffeltange (oorworm).
Uitspraak als in Ned. pak.
- aa in woorden als aans (anders) en laand (land).
Uitspraak als in Ned. kaas.
- ä in woorden als ärm (arm) en plätte (voorhoofd).
Uitspraak: een korte klank tussen a en e.
- ae in woorden als haene (haan) en mekaere (elkaar).
Uitspraak: een lange klank tussen a en e.
- o in woorden als soppen (smeren) en motte (moedervarken).
Uitspraak als in Ned. hok en bot.
- oa in woorden als Roalte (Raalte) en koald (koud).
Uitspraak als in het Eng. war.
- oo in woorden als angeloop (bezoek) en pestoor (pastoor).
Uitspraak als in Ned. groot en boor.
- ö in woorden als mölle (molen) en Stöppelhaene.
Uitspraak als in Dui. (Köln).
- öa in woorden als böagie (boogje) en köagie (kaantje).
Uitspraak als in Fra. freule.
- u in woorden als aeltenputte (gierput) en gruppe (mestgoot).
Uitspraak als in Ned. put.
- eu in woorden als beuntie (boontje) en kneupie (knoopje).
Uitspraak als in Ned. beuk.
- e in woorden als blekken (blaffen) en delle (deel).
Uitspraak als in Ned. vest.
- èè in woorden als mèense (mens) en vèenster (venster).
Uitspraak als in Ned. militair.
- i in woorden als disse (deze) en rikken (afrasteren).
Uitspraak als in Ned. slim.
- ee in woorden als heerd (haard) en dree (drie).
Uitspraak als in Ned. weet.
- ie in woorden als stief (stijf) en wiege (wieg).
Uitspraak als in Ned. lief en bier.
- uu in woorden als huus (huis) en gevuul (gevoel).
Uitspraak als in Ned. muur.
- oe in woorden als noe (nu) en doeve (duif).
Uitspraak als in Ned. doen en boer.

Opmerking:

* De klinkers a, o, e, u worden in open lettergrepen niet verdubbeld, behalve wanneer ze aan het eind van een woord staan. (bijv. mure en luu).

* De tweeklanken (ei, ui, ou, enz.) zijn niet nader omschreven. {p.7}

a

aalten gieren (mestvocht over het land brengen)

aaltenbak afgesloten houten of metalen bak, waarin gier naar het land gebracht wordt

aaltenkelder plaats om gier op te slaan

aaltenputte zie: **aaltenkelder**

aalenscheppe schep om gier over te brengen van de put naar de kar

aaltenkoare kar waar een aaltenbak op ligt

aaltenpompe pomp om gier op te pompen en zo over te brengen van de put naar de bak

aarnd arend

achendeel boterton voor 40 pond boter

achgeven goed opletten

achterbalken achterste gedeelte van de balken op de deel of in de schuur

achterdalekommen lett.: er achter neerkomen = de plank misslaan, er bekaaid afkomen

achterdeure grote deur als ingang tot de deel of de schuur

achtereers achterstevoren

achterènde achterste gedeelte

achterhekke hek achterop een boerenwagen

achterholt stuk hout, vastgemaakt aan een wagen of ploeg; daaraan worden de repen bevestigd waarmee de paarden een kar of ploeg moeten trekken

achterhuus bedrijfs gedeelte van een boerderij

achtenoa achterna, achteraf

achtersteveuren achterstevoren

achtertouw touw aan de achterkant van de wagen om in combinatie met het voortouw en eventueel met de wezenboom hooi of rogge op de plaats te houden

achteruutboeren 1. boeren met slecht resultaat, 2. alg.: financieel slecht gaan

aend ergens {p.8}

aens zie: **aend**

affekoat 1. advocaat (drank), 2. advocaat (pleitbezorger)

aait altijd

ajuu(s) tot ziens (vgl.: adieu)

akeluk 1. erg (akeluk völle = erg veel), 2. akelig

akkederen overeenkomen

akkermännegien kwikstaart

alderbässend heel erg

alderbästend heel erg

alderjeketies heel erg

allange reeds lang geleden

allendonder iedereen

allengs langzamerhand

alleend alleen

allenig alleen

allees gelijk

allèns gelijk

allozie horloge

allozietten horlogeketting
alloziekaste metalen omhulsel waarin het horloge werd beschermd tegen beschadiging
amböstig kortademig
ammekaere aan elkaar
ammoa allemaal
amperan nog maar net
anbossen oplopen (telt nogal aan)
anbrèken 1. aanbreken b.v.: van een krentebrood, 2. beginnen, b.v.: van een nieuwe dag
anbrengen 1. voltooien, volbrengen, 2. aanbrengen, aangeven
andach aandacht
anderweggens elders
andoon 1. aandoen, 2. zich kleden
angeloop niet aangekondigd bezoek van korte duur
angoan 1. te keer gaan, 2. even binnen wippen
anheugen ophogen {p.9}
anhissen ophitsen
anhollen 1. niet verkopen, b.v. een calf om er verder mee te fokken, 2. aanhouden (doorgaan met), 3. staande houden, b.v. de politie
ank doodlopende rivierarm of diepe kolk ontstaan door een dijkdoorbraak
ankéren aanvegen
ankieken 1. uitstellen (nog effen ankieken), 2. er tegenop zien ('r tegen ankieken), 3. aankijken
ankom(de) aanstaand(e)
ankommen 1. kort bezoek brengen, 2. groeien
ankriegen er op achteruitgaan (gezondheid)
anlangen aanreiken
anleggen 1. nog even een borreltje pikken in een café, 2. aanpakken, te werk gaan, 3. aanleggen, 4. richten van een geweer
anlengen verdunnen
anlieken gelijk maken, b.v. van grond
anmaeken 1. aanmaken, b.v. van de kachel, 2. opschieten
anlopen even binnen wippen
annedoan aangedaan, aangeslagen
ampärt bijzonder, afwijkend, afzonderlijk
anneien vastnaaien
anpoaten aansteken, besmetten m.n. van ziektes
anpoten opschieten
anproaten aanpraten, aansmeren
anreien voormelken, het melken op gang brengen
anroan aanraden
äns ergens
anschrieven 1. aantekenen, er nota van nemen als iets bijzonders, 2. anschrijven
ansprèken 1. zieke bezoeken, 2. aanspreken, 3. aanstaan
anstèken 1. een borreltje pikken in een café, 2. aansteken (kachel), 3. aansteken (ziekte) {p.10}
anstèker 1. iemand die vroeger de openbare verlichting bediende, 2. aansteker
anstoan 1. aanstaan, prettig vinden, 2. op rij staan, b.v. hee hef d'r nog a wat anstoan = hij heeft veel koeien op stal
antrekken 1. zich aankleden, 2. gevoelig zijn voor
anvoeren 1. wat meer voer geven, 2. aanvoeren

anwinnen verschijnselen dat de bevalling van b.v. een koe nabij is
anzeen afwachten
apenötte pinda, apenoot
ärmbuul collectezak voor de armen
ärmezier lid van het armbestuur van de kerk
ärfen erwten
ärfenstro stengels en blad van het erwtengeewas
ärfengädden stokken waarlangs de erwten opgroeien
ärfensoep snert
ärfgoed erfenis
ärfhuus veiling van een nalatenschap
ärmood 1. verdriet, narigheid, 2. armoede
ärmhuus huis bestemd voor arme mensen om er gratis te wonen
ärven erven
ässie pinda
astoobleef alstublieft
azzewie als wij {p.11}

b

babbelegoegies praatjes
babbelegoesies praatjes
bäffien front, gedragen door mannen en vrouwen
bak gevangenis, nor
bakhuus apart gebouwtje bij de boerderij, waar gekookt werd en waar men 's zomers ook wel woonde; meestal was daar een fornuisplot aanwezig
balg pens, buik
balgzeerte buikpijn bij mens of dier
balie 1. houten ton, 2. overvolle kop koffie
balken 1 balken (van een ezel), 2. hooizolder
balkenbrie balkenbrij
balkhäze kat
bärgroo één of meerdere palen waaraan de bergkap is vastgemaakt
bärgspiele 1. vroeger: onderdeel van de woage, n.l.: een spijl als handvat om de bergkap omhoog te draaien of te laten zakken, 2. later: takelhandvat
bärgstool een driehoek van ijzer met een pin in de bärgroo gestoken; en daarop rustte dan de bärgwoage
bärgwoage toestel om de bärgkap naar boven of naar beneden te takelen
bässend heel erg bastend heel erg
Bäts roepnaam voor Bertus, Lambertus
batse platte schop
beddetiek stof als overtreksel voor de matras
bedoon bevuilen (in de broek doen)
bedoan bevuild, b.v. ik hebbe mie bedoan van 't lachen = ik deed het in de broek van het lachen
bedreten sip, b.v. bedreten kieken = sip kijken
bedrieten in de broek poepen; zich bedrieten = erg angstig zijn {p.12}
béen 1. bieden, 2. been
beer 1. nota, rekening, 2. mannelijk varken
beeste koeien

beestevleis koeievlees
beffien front, gedragen door mannen en vrouwen
begoavinge begaving flauwte, stuipen, toevallen
begrääm 1. begraven (werkwoord), 2. begraven (verleden deelwoord)
begraem zie: *begrääm*
begräf begraven (verleden deelwoord)
begroten 1. een begroting maken, 2. er zin in hebben, 3. aan het hart gaan
bekken te keer gaan
beknibbelen afdingen, zuinig aan doen
beknooien 1. handig oplossen, 2. iets op een duistere manier oplossen
bekschavers mondorgelclub
bekwoam 1. wordt gezegd van materiaal dat gemakkelijk te bewerken is, 2. nuchter (vrij van alcohol), 3. bekwaam
belaetoafeld bedonderd, gek
belèren dresseren
belle 1. sliert, b.v. snotterbelle = sliert snot onder de neus hangend. Fig.: een vies joch, 2. bel, b.v. van een fiets, 3. lelijk kledingstuk, 4. slonzige vrouw
belzen 1. Belgische paarden, 2. soort pruimen
benääm vooral, voornamelijk
beneumen 1. een kind naar iemand noemen, 2. aanwijzen, 3. benoemen
berappen klaarspelen
berig 1. erg, heel veel, b.v. berig goed = heel goed, 2. tochtigheid van een varken
berregoanstied tijd om naar bed te gaan
berrekaste bedstee
berretiek zie: *beddetiek*
bescheid antwoord, bericht
bessum bezem {p.13}
bessumriese takken van berkehout om bezems van te maken
beste kaemer toilet
besteneerd mooiste kamer in de boerderij
bestenheerd mooiste kamer in de boerderij
bestriens schrijlingse zit op een paard of een fiets
beteun schaars
bettien beetje
betuun schaars
beugen 1. buigen, 2. aangeven van hoeveelheid, b.v. 't beugt 'r van roepen = het zit vol met rupsen
beunen 1. stoeien, 2. hard werken
beuren 1. tillen, 2. geld innen
bewaarschole kleuterschool voor groep 1 en 2 van het huidige basisonderwijs
bèze 1. bes, 2. uitbrander
biebrengen aanleren
bieën bijen
biekans bijna
biekeuken bijkeuken
bieluchten met een lamp bijschijnen
biester 1. slecht, b.v. biester weer = slecht weer, 2. in de war, b.v. in de biester wèèn = in de war zijn
bie toeren zo nu en dan
biezitten 1. er bij zitten, er naast zitten, 2. uitdr.: 'r goed biezitten = in goede doen zijn

bigge big. vkl: *biggien*

biggien (vkl. van *bigge*) biggetje

bi'j ben jij?

bizzen 1. het door de wei hollen van de koeien met de staart omhoog uit angst voor rondvliegende horzels, 2. opjagen, b.v. bij het werk

bläägn blagen (van sommige kinderen gezegd)

bladhärken 1. bladharken, 2. uitdrukking voor: dom werk doen door mindervolwaardige personen

blae 1. bladeren, 2. vellen papier {p.14}

blauwe bloemen korenbloemen

bleeren schreeuwen, b.v. van kwaadheid

bleike grasveld voor het bleken van de was

bleikens mazelen

bleke zie: *bleike*

blekken 1. hoesten, 2. blaffen, b.v. van honden

blenderen opscheppen

blender nog an toe bliksems nog aan toe

bleujen 1. bloeien, 2. tot ontwikkeling komen, b.v. 't on-weer bleujt = we krijgen onweer, aan de lucht te zien

blievertien iets of iemand met goede overlevingskansen

blinden 1. grijze, vlinderachtige insecten, 2. sluitingen voor de ramen

bloaren blaren

bloazen blazen

blome bloem

blood bloed

bloodbuul zak waarin de ingrediënten werden gedaan voor het maken van bloodkoke

bloodkoke een soort bloedworst. Ingrediënten: bloed, roggemeel, spek

bloo'n bloeden

bluisterig opgezet gevoel in de buik of het hoofd

boage boog

böagien boogje

boam 1. bodem, 2. boven

boamdeure bovendeur

boamloage bovenste laag van een vracht hooi of stroo

board 1. baard, 2. boord, 3. hardboard

bochte draai, kromming, b.v. in de weg

böd bord. Fig.: 'n böd veur de kop = eigenwijs, ongevoelig

bod 1. bericht, 2. bod (van bieden)

böddenkaste kast voor serviesgoed

bode 1. postbode, 2. boete, b.v. bij een proces verbaal; zie: ook *bote* {p.15}

boek buik

boekreem buikriem (om de broek op te houden)

boekslaegen snel op en neer gaan van de buikwand, b.v. bij snelle ademhaling

boekslaan zie: *boekslaegen*

boekzeerte buikpijn

boerenmoes stampot van boerenkool

boerenmoos zie: *boerenmoes*

boerknecht knecht als de plaatsvervanger van een gestorven boer

boeskool witte kool

boezeroen werkhemd, gedragen onder de kiel. Uitdr.: in blote boezeroen = zonder jas **bok**
bok

boks 1. broek, 2. looprek, 3. bronstig, b.v.: van een geit of een ree

bokse zie: **boks**

boksenmoal maaltijd 14 dagen voor het trouwen

bolderen 1. stoeien, 2. ergens over struikelen

bolkalf 1. stierkalf, 2. onbehouwen jeugdig persoon

bölken 1. schreeuwen (met name van dieren), 2. hoorbaar opboeren

bolle 1. stier, 2. bol

bollebak spook, bedreigend iets. Is ook de naam van een intussen afgebroken boerderij, annex woonhuis, in de Meente in Olst.

böllegien bolletje

bollen 1. stieren, 2. bollen van bloemen en planten, 3. tochtig zijn bij koeien

böllen luid huilen

böllies lompe, onbehouwen jongen of kerel

bollig tochtig zijn van een koe

bolstät dier met een korte staart

bolte bout

bolteren zie: **bolderen**

böltien boutje {p.16}

bongerd boomgaard

bongs pats, b.v. bongs doar lag ze = pats daar lag zij

bongsen bonzen

bonke 1. fors persoon, 2. groot stuk, 3. heel veel

boomhouwer boomhakker

börg 1. gecastreerd varken, 2. waarborg, 3. borg

bosheuj pollen gras in het weiland, gemaaid en tot hooi verwerkt

boskazie wildgroei van struikgewas

bosschappen boodschappen

bosschoppen boodschappen

bössel borstel

bösselen 1. hard werken, 2. borstelen

böste borst

bote boete, b.v.: bij bekeuring

bots 1. meteen, eensklaps, 2. onvriendelijk, 3. bots, recht op elkaar af

bottenkaste 1. ribbekast, 2. mager iemand

bottenzak vleespakket voor de werkers in de fabrieksslagerij; speciaal bij Olba en Zendijk in Olst

botter 1. boter, 2. botter

botteren 1. ontstaan van boter uit melk, 2. goede relatie hebben, harmoniëren

botterfebriek zuivelfabriek

bottervleutien botervlootje

bouwen 1. ploegen, 2. bouwen

bouwmeestertien kwikstaart

brandewien brandewijn

breujen broeien, b.v. van hooi

breujnös broeinest

breukien broekje

breun broeden

breur broer

breurtien broertje
briejn 1. brouwen, b.v.: van bier, 2. met zwakke “r” praten
brik koets op 4 wielen met achteringang {p.17}
broake groot, slecht onderhouden, b.v.: ’n broake van ’n huus = een groot huis of een slecht onderhouden huis
broan braden
bröd 1. aantal eieren waarop gebroed wordt, 2. toekomstige, jonge bijen, die nog in de raat zitten
bröderties kleine aardappelen gesmoord in de schil
bröds broeds
broene beernd kruizemunt
broes schuim
broezen schuimen, bruisen
brökkies kleine brokken
bromme berisping
brommen mopperen
brommert 1. bromvlieg, 2. mopperpot, 3. bromfiets
brommig mopperig
brönnies grote, zware kerel
broodbuul zakje, waarin het brood werd meegenomen naar de school of het werk
brook 1. laag gelegen stuk land, 2. broek
brookspiepe broekspijp
bröselties aanbaksel
bröt achterklep van een sleepkar
brulfte bruiloft
brulftenneugers mensen die je komen uitnodigen voor het vieren van een bruiloft
brullen 1. schreeuwen, 2. heftig huilen
brummels bramen
buis 1. korte jas, 2. buis
buje bui
bukkem bokking
bukkien bokje
bullegien kleine stier
bulsink bunzing
bult 1. hele boel, stapel, 2. puist, 3. bochel
bungertien kleine boomgaard {p.18}
bunne 1. vloer waar de koeien met de achterpoten op staan, 2. looppad achter de koeien
bussel ronde mand van twijg, b.v. voor pruimen
butendät afgezien daarvan
buujgien buitje
buul 1. zak. vkl: *buultien*, 2. beweeglijk jongetje
buultien (vkl. van *buul*) zakje
buugen zie: *beugen* {p.19}

c

carpion wagen op 4 wielen met veren eronder, getrokken door één paard - laadbak met rechtopstaande randen - voorop zitruimte voor 2 personen met daaronder meestal een opbergkastje
cent ’t elle 1. iets dat één cent per el kostte, 2. fig.: iets van lage kwaliteit

cent 't pakkien pakje voor één cent in de grabbelton op de Olster kermis vóór 1940
complimenten 1. eisen, veel noten op de zang, 2. de groeten, 3. woorden van waardering
{p.20}

d

daaldersplaetse 1. lett.: plaats voor een daalder, 2.fig.: een goede plaats of rang voor weinig geld

daegs 1. overdag, 2. voor iedere dag

daengs overdag

dagdurig de hele dag door

daghuur 1. geld dat een daghuurder per dag verdient, 2. werkzaamheden per dag, b.v. op daghuur goan = zich beschikbaar stellen voor werkzaamheden per dag

daghuurder dagloner

dagwerk 1. lett: werk voor één dag, 2.fig.: tijdrovend werk

dakhäze kat

dale omlaag, naar beneden

daele zie: *dale*

dalejassen dahlia's

dalijassen dahlia's

dammert struik, soort conifeer, soms geknipt in een bepaalde vorm

dan d'r bie dan nog erbij, bovendien

deerne meisje (zonder minderwaardigheidsaccent)

deerntien klein meisje

deken 1, deken, 2. rieten dak, 3. hoofdpriester van een regio

dèle 1. gedeelte van de boerderij waar de koeien en het jongvee staan, 2. dorsvloer

dèlen proces van het hard worden van klei

dèlendeure deur naar de deel

dempig kortademig

denen 1. in betrekking zijn, 2. diensttijd vervullen in militaire dienst, 3. alg.: dienen

denne 1. denneboom, 2. die, gindse

dent die

deurkelten tintelend gevoel in de vingers bij een hevige kou

deurkommen er doorheen komen

deur mekaere goan omgang hebben met {p.21}

deur mekaere lopen omgang hebben met

deurslag 1. instrument van leerbewerkers, 2. vergiet, 3. copie via carbonpapier

deursleppen er doorheen helpen

deursloan 1. overdrijven, 2. geheimen openbaren, 3. spoelen van de was

deurzeen 1. doorkijken, 2. door hebben

deuze 1. toilet, 2. doos

diessels distels

dikkeboeksoamd vastenavond

dikke jennen gedopte, volgroeide lommerse snijbonen

dikkejennensoep soep van die bonen

dikke melk gerecht van melk, aangezuurd met karnemelk

dildallen onzeker op de benen staan

disse deze (enkv. en mrvd.)

dissend deze (enkv.)

doargunder ginds

doarumme daarom
doesterig slaperig, suf
doeve duif. vkl: *duufien*
doezen toestand van half slapen, half waken
dökke deuk
dollen ijlen
donderkoppen 1. wolken die onweer teweeg brengen, 2. kikkervisjes
donderskind betiteling van lastig mens of dier
dooiert sloom persoon
dook 1. doek, 2. luier
döppers doperwten
döpperties doperwtjes
dore eierdooier
dörmen durven
dorre 1. dor, flets, 2. nergens interesse voor hebben, 3. niet erg fit, b.v. zo dor as 'n zeke kippe = zo slap als een zieke kip
dösmölle dorsmolen
dössen dorsen {p.22}
drammen zeuren
dramschute zeurpiet
dree drie
dree de weggens op drie plaatsen
dreekleizoer 1. driekwart klinker, 2. stoethaspel
dreekwarten niet volwaardig persoon (driekwart)
dreepäppe koe met drie spenen
dreestikken 1. plagen, 2. een spel
dreestikkerieje plagerij
dreestikkerd een plagerig mens
drei bocht
dreikonte 1. wispelturig mens, 2. koket meisje, 3. ongedurig mens
dreimölle draaimolen
dreiörgel draaiorgel
dreischute 1. lett.: draaimolen, 2. fig.: wispelturig iemand
dresserkoarc kar op twee wielen voor één paard - hoge opstand tussen paard en kar - zitplaatsen, twee hoven de wielen met instap achter. Met name te gebruiken om zonder veel gevaar een paard te dressereren
dreuge stoan toestand van een koe die niet meer gemolken wordt
dreuge zetten koe niet meer melken i.v.m. de komst van het volgende kalf
driefwärk 1. term voor alle soorten aandrijfmechanismen, 2. motor die cutter en wolf aandrijft (slagersterm)
drieten poepen
drietert bang iemand
drieterig 1. aan de schijt, diarree, 2. bang
drietzak bang iemand
driever 1. drevel, 2. drijver, b.v. bij de jacht, 3. opjager, b.v. mens of dier dat andere mensen of dieren opjaagt
drillepiet 1. kleine tol, 2. koket meisje
drinkensbussien
drinkenskrukien kruikje of busje, meestal van blauw emaille, dat men meeneemt naar het land of naar de fabriek om uit te drinken {p.23}

droa 1. langzaam, traag, 2. drukkend (van het weer gezegd)
droadnaegel 1. spijker, 2. vervelend persoon, 3. langzaam persoon
drosies opschepperij
drumme daarom
drummeltien klein kind, dreumes
drup 1. drop, 2. druppel
druppien 1. glaasje drank, 2. dropje, 3. klein borreltje, 4. druppeltje
dummelen toestand van half waken, half slapen
dummelig 1. vergeetachtig, 2. slaperig
dummeltien klein kind, dreumes
duufien (vkl. van *doeve*) duifje
duvelsneigoaren parasietplant
duveltien 1. kleine duivel, 2. kleine kachel vroeger gebruikt voor de warmte, om de was te koken en om heet water te maken bij het slachten
dwärsbonke dwarsligger, iemand in de oppositie {p.24}

e

èèm eventjes
èèmdër zie: *achterholt*
èèmolder iemand van gelijke leeftijd
èèmpies eventjes
èèmvölle evenveel
èèmwels net zo goed, toch al
eenderweggens op één plaats
éénpeerdsspullegien boerderij te bewerken met één paard, gezien de oppervlakte
eenspan constructie van hout of ijzer voor de kar of de wagen, waartussen het paard loopt
eerappels aardappelen
eerbèzen aardbeien
eerpels aardappelen
eersens in het begin, vooraf
effen 1. eventjes, 2. glad
egéé nie niet eens, helemaal niet
eggel bijdehand mens (onsympathiek), haaiebaai
egils nie zie: *egéé nie*
eierkörf 1. korf voor vervoer van eieren, 2. aanduiding voor: lijf en leden
eilèver ooievaar
ekertien eekhoorn
ellenmèter handelaar in stoffen
elm elf, elfde
empe mier (miegempe = mier die vocht achterlaat dat prikkelt) (miegen = pissen)
empenstät 1. niet te vertrouwen mens of dier, 2. zenuwachtig mens of dier
ende 1. eind, 2. heel eind, heel stuk
enkeld 1. een enkele keer, soms, 2. alleen maar, 3. tenger
ens nie niet eens
ente 1. ent (ofenten = een ent van een boom op een andere boom tot groei brengen), 2. eend {p.25}
entenei eendenei
entennös eendenest
entenjacht eendenjacht

entenvére eendeveer

entie toe een klein stukje worst van het uiteinde van de worst

entie too zie: *entie toe*

van epscheuten 1. benaming voor onbekend persoon, 2. benaming voor mens of dier, die/dat als lui overkomt

erankommenderen met woeste vaart naderen

èten eten

ètenstied tijd voor de warme maaltijd

etgreun gras na de eerste snede

etter 1. wondvocht, 2. nare vent

eugien oogje of gaatje

eurtien 1. inhoudsmaat, 2. oortje (van hoofd of kopje), 3. muntstuk

èven eventjes

èverdassen hagedissen {p.26}

f

falderaps vreemd

febriek fabriek

fedusie vertrouwen

fèèkse bijdehante vrouw

fees feest

feidel dweil

feile dweil

feilen dweilen

feniaal helemaal

fenuus fornuis

fenuuspot grote pot waaronder gestookt wordt om iets te koken; het geheel heeft een binnen- en een buitenpot; de binnenpot heeft twee oren waaraan die uit de buitenpot getild kan worden

fesoenuk fatsoenlijk

fetuten in uitdr.: nije fetuten = nieuwe ideeën of nieuwe manieren

fidderen rillen, trillen

fien 1. tener, 2. streng godsdienstig, 3. fijn, niet grof, 4. schraal (van de wind)

fiesterd koukleum

fiesterig guur en nat weer om van te huiveren

fietiekäter slechte koffie (van de tweede trek)

fikkeheukien bedstee die het dichtst bij de haard ligt

filesepee fiets

filseteren feliciteren, gelukwensen

fitsien een klein beetje

flädde 1. rafel, 2. kapot, 3. koeiestront

flärre zie: *flüdde*

fleems 1. onduidelijk, vaag, 2. bleek, vermoeid uiterlijk

flere draai om de oren

fleren 1. iets wegsnijten, 2. draai om de oren geven

flesse fles {p.27}

flessien flesje

fleus dikke laag gras

flikkerieje 1. weerlichten in de verte, 2. een goed handeltje

flossig los, zacht, b.v.: van turf (flosturf)

fluite 1. fluit, 2. leuke, jonge meid

fluitiesholt vlierhout of wilgehout, waarvan in het voorjaar fluitjes kunnen worden gemaakt

flokkeren flikkeren

fobels denneappels

foeke 1. valse vouw, 2. fuik, 3. kneep, b.v.: doar zit defoeke = daar zit 'm de kneep, 4. narigheid, b.v.: in de foeke zitten = in de narigheid zitten, 5. maling, b.v.: in de foeke nemen = in de maling nemen

foekopot een blik of bloempot, bespannen met een gedroogde varkensblaas. In het midden van die bespanning zit een rietje vastgemaakt, dat met een natgemaakte hand op en neer wordt bewogen. Er ontstaat een donker geluid. Het is een vastenavondgebruik.

foeken de foekopot bespelen

foekerig 1. kleding die te ruim zit, 2. bang, angstig, 3. rimpelig, b.v. oude aardappels

foeksen vlug en slordig iets in elkaar naaien

foekvel gerimpelde huid. Men zegt dit van zeer oude mensen, maar ook van oude aardappels

foesterd buikwind, scheidt

foezel slechte jenever

foggelen waggelend lopen

fokseren forceren

fosse 1. een bosje, een handvol, een pluk, 2. heel veel (met name daar waar men weinig verwachtte)

fotse zie: *fosse*

Fottum Fortmond, een buurtschap in de gemeente Olst

frätsen fratsen, kuren

fussien verkleinwoord van *fosse*

futsien zie: *fussien* {p.28}

g

gaeren verzamelen, vergaren, rapen

gaffeltange oorworm

gadde behoorlijk lange stok, b.v. voor geleiding van bonenranken of als hengel om te vissen

gaegien gaatje

gaetien gaatje

galbak zeurbak, etter

galle 1. fut, pit, durf, 2. gal, galblaas

gangs bezig, aan de gang

gangsgaon aan de slag gaan

gärmscheten garven doorgeven van de wagen naar de berg

gärmscheter iemand die bezig is met *garmscheten*

gärre zie: *gadde*

gärrebesssem bezem, gemaakt van berkenhout

gas een aantal (meestal zes) garven bij elkaar gezet en samengebonden

gassen opzetten van garven tot een gas of gast

gast zie: *gas*

gäste gerst

gasten zie: *gassen*

gasterd 1. vies persoon, 2. onbetrouwbaar persoon

gasterig vies, smerig

gätdärrie bah!, vies!

gavel tweetandige vork

gedoan uitgelaten, vrolijk
gee strook gemaaid gras
geekamme hellende strook gemaaid gras
gèloar pees, zeen
geerne graag
geil onweersachtig
geiselen rennen
gèle guze geelgors
gelte jong vrouwelijk geslachtsrijp varken {p.29}
gengelen doelloos slenteren
gepse gesp
geschronseld geschaafd (b.v. de huid)
gesluns 1. ingewanden van een geslacht dier, 2. afval van een geslacht dier
gesteurig rustig voort
getelink merel
gevaer paard en wagen
gevoor gevaar
gevrèèt 1. wormstekige aandoening, b.v.: in fruit, 2. overvloedig en onmatig eten, 3. snuit, gelaat
gewodden mee opschieten, b.v.: 'k kan d'r niks mee gewodden = ik kom er niet verder mee
gewölfte gewelf
gewönnen zie: *gewodden*; uitdr.: 'k kan d'r niks mee gewönnen
giebel lachebek
gier 1. gier, 2. uier, 3. aalt
giespelen vlug lopen
giezel ijzel
giezelen ijzelen
gils nie helemaal niet
glad opgeruimd, b.v.: 't is glad om 't huus = het is netjes rond het huis
gleufien (vkl. van *glieve* of *gleuve*) gleufje, kiertje
gleujnig gloeiend
gleum 1 geloven (w.w.), 2. gleuven, kieren (m.v.)
gleuve 1. geloof, 2. gleuf, kier. vkl.: *gleufien*
gleuven 1. geloven (w.w.). Ook: *gleum*, 2. gleuven, kieren (m.v.)
gliem gleuven, kieren
glieren glijden
glierbaene glijbaan
glieve gleuf, kier. vkl.: *gleufien*
gloepen gluren
gloepend geweldig {p.30}
gloeperd gluiperd
goande druk
goandeweggens geleidelijk
goans lopend, b.v.: 'n uur goans = afstand van een uur lopen; ongeveer vijf km
goaren garen
göllen 1. schreeuwen, 2. het geluid van de wind die om het huis giert
göte 1. spoelkeuken bij de boerderij, 2. goot
götendrieter aanduiding voor een stadsmens (lett: iemand die in de goot poept)
götengat gat in de muur van de *göte* om het schrobwater af te voeren, schrobgat
götennät slechte koffie

gouw vlug
grammetierig mopperig, nors
grammieterig mopperig, nors
grei spul, gerei
grente zie: *grinte*
grepe viertandige riek
greuts verwaand
greutsigheid verwaandheid
grienderig guur en vochtig
grinte 1. grind, 2. stuk grond met grind erop
gröalen leedvermaak hebben
groamboan aanzeggen van een sterfgeval
groamboader iemand die een sterfgeval aanzegt
groambrood speciaal gebakken brood voor de maaltijd na de begrafenis
groamstoete zie: *groambrood*
groavenbrood zie: *groambrood*
groavenstoete zie: *groambrood*
grofvae grootvader
grondholt balk op de grond in een koestal waarin de *reppels* vaststaan
groot wèèn met nauwe relaties hebben met ... {p.31}
gropmoo grootmoeder
grös gras
grösert 1. mens, die houdt van veel fruit, 2. dier, dat houdt van veel groenvoer
grösnekke lomp mens
grote bonen tuinbonen (ook wel boerentenen genoemd)
grötien graatje
grotmoo grootmoeder
grundel grendel
gruppe 1. mestgoot in een stal, 2. greppel voor afwatering, 3. aanduiding voor de rivier de (Gelderse) IJssel
gruppenloper een koe die met de achterpoten in de mestgoot staat
grus 1. zonder bezwaar, 2. niet bang
gunder ginds
guren het doorlaten van kaf, stof of koren bij een zoldering waar kieren in zitten {p.32}

h

haarumme zie: *hoarumme*
hächen hijgen
haene haan. vkl: *haentien*
haenträd 1. klein beetje (lett.: stap van een haan), 2. bloedstipje in een ei
haentien (vkl. van *haene*) haantje
haeren scherp maken van een zeis. Met een hamer (*haerhamer*) wordt op het snijvlak van de zeis geklopt; dat snijvlak wordt boven een klein aambeeld (*haerspit*) gehouden.
haerhamer hamer om te *haeren*, zie aldaar
haerspit aambeeld gebruikt bij het *haeren*, zie aldaar
hakke 1. hak, b.v. van een schoen, 2. tuingereedschap om onkruid te verwijderen
halfscheid de helft
halsholt stuk hout of ijzer met riemen eraan, waarmee twee paarden verbonden worden met de disselboom

handebreed maat ter breedte van een hand
händig handig
hansen handschoenen
hapschere goed gebekt persoon
härdenbärger 1. zuinig persoon, 2. vasthoudend persoon bij koop en verkoop
härmeltien hermelijn
hässen voorteken dat een bevalling bij een paard nabij is (door het vochtig worden van de tepels)
hässens hersens
hät hard
hätte hart
hättelijk hartig, pittig
hee hij
heemoa helemaal
heerd 1. de mooie kamer van een boerderij, 2. haard {p.33}
heisteren 1. stoeien, 2. drukte maken
heite heet
hekkepos paal waaraan een hek wordt vastgezet
hellig kwaad, boos
helligkop iemand die erg gauw kwaad wordt
helken een zeel binden om een aantal (meestal zes) korenschoven (garven) om die zo als een *gas* of *gast* bij elkaar te houden
hemskneupien 1. bloemensoort, 2. hemdsknoopje
hemptrok borstrok
hendoon 1. rustig omgaan met lastig iemand, 2. mooi weer spelen met iemand
hen en weer 1. retour, 2. negatieve wens, b.v: krieg 't hen en weer = je kunt barsten
heufkese hoofdkaas
heufpiene hoofdpijn
heujwaegen 1. langpootmug, 2. hooiwagen
heurig 1. bang, 2. gehorig
hiemen piepend ademhalen
hiep hakbijl (met een kort handvat)
hilde bergruimte boven de koeien
hinkepärken volksspel voor meisjes (op èen been springen van het ene vak in het andere, in een figuur uitgetekend op de grond)
hoake haak (uitdr.: uut 'n hoake = uit z'n fatsoen)
hoaken haken als handwerk
hoarumme uitroep tot paarden voor wending bij het ploegen aan het einde van een voor
hoed lichaam (b.v.: krange in de hoed = zich ziek voelen)
hoeken hurken (b.v: op de hoeke zitten = gehurkt zitten)
hof tuin (groentetuin), vkl: **höffien**
höffien (vkl. van **hof**) tuintje
höken beentje lichten
hökkerig stram, houterig, stijf, kreupel
holbak bak voor houtvoorraad bij het fornuis of de kachel
holt hout {p.34}
holtbak zie: **holbak**
höltenbuis stijve kerel, houten klaas
höltenkloas zie: **höltenbuis**
hölaterig houterig

höltien houtje
hölties houten schaatsen
hondeblome paardebloem
hondebloom paardebloem
hondsheurig slordig
hood hoed
hook hoek (uitdr.: van hook = afwezig)
hookpos hoekpaal
hoonder kippen, patrijzen
hoonderen rondscharrelen
hoondergat gat in de deur waar de kippen naar binnen en naar buiten kunnen
hoopwärk meer, veel, meer kwantiteit dan kwaliteit
hörken niet opschieten
horrel iets waar speling in zit (zie: *rok*)
höttien een poosje
hotumme zie: *hoarumme*
houwelen speels bijten van een hond
houwen slaan
hubberen rillen van de kou
huisterig winderig, stormachtig
hukke? welke, wat voor soort?
hum hem
humme uitroep om opzij te gaan, vooral naar koeien en paarden
hup heup
huugeren hunkeren
huushenne iemand die veel thuis zit
huussien 1. huisje, 2. W.C., vaak op enige afstand van het huis {p.35}

i

iegen zich inhouden, zich beheersen
ieje jij, u
iemenschoer bijenstal
iestrement meestal gezegd van een paard, dat kwaadwillig, onhandelbaar is
inbrèker 1. egoïst, 2. inbreker
inedoekt ineengedoken
in ens ineens
inschunen ophitsen, ingeven, influisteren
instrement zie: *iestrement*
integen 1. tegen, 2. tegemoet (integen goan = tegemoet gaan)
inzolten in de pekel leggen, b.v.: vlees, bonen enz. {p.36}

j

jaapse flinke snee
jaegen 1. jagen, 2. rijden (soms ook om “hard” rijden aan te duiden)
janever jenever
jännechiesmärk markt tijdens vrije dagen van de dienstmeisjes in mei (Raalte)
japse flinke snee
jenzen doordouwen

joarig 1. jarig, 2. in uitdr.: dan bi'j nog nit joarig = dan hangt je wat boven het hoofd
joawè 1. jawel (positief bedoeld: accoord), 2. jawel (negatief bedoeld: dat had je gedacht!), 3. aarzelende reactie in de zin van dat het ja en nee kan zijn
jochteren herrie maken, stoeien
joechteren zie: *jochteren*
joekel een groot iets
jökken jeuken
jökte jeuk
jörk jurk
juustement juist (als bevestiging) {p.37}

k

kääts uitroep om een poes weg te jagen
kaboengs de dreun waarmee iets of iemand ergens tegenaan komt
kaenemölle karnmolen
kafmölle zeefmolen om het kaf van het koren te scheiden
kammenet kabinet, legkast
kamnet zie: *kammenet*
kamp hoog gelegen stuk grond voor akkerbouw of weiland
kante in 'an kante' = netjes, verzorgd
kantig netjes, verzorgd
kappittelstökkies langwerpige bloedkralen
kapoeris 1. stuk, kapot, 2. dood
kapoerum zie: *kapoeris*
kapoeter erg groot (gezegd van voorwerpen)
kapotdoon groot geld wisselen in klein geld
kapsienders capucijners
kärke kerk: als gebouw en als kerkdienst
kärkvolk mensen op weg naar, aanwezig bij of op de terugweg van een kerkdienst
karmejakken klagen, zeuren
kärmejakken klagend zeuren
kärmse kermis
kassmaks geluid van iets dat met een plof neerkomt
kaste 1. om iets groots aan te duiden, b.v.: 'n kaste van 'n huus = een groot huis, 2. kast, 3. gevangenis
käts helemaal
katteliek katholiek
keerl 1. kerel, 2. kern van de stam van een eikeboom
keern 1. vegen, 2. keren
keldermotte pissebed
kemel aanduiding voor een dier dat zeer groot is
kelte kou
keren zie: *keern* {p.38}
kermejakken klagen, zeuren
keune biggen
keze kaas
kidde klein paard
kiefte kievit
kiekdeuze kijkdoos

kiekkaste 1. poppenkast, 2. televisie
kienen 1. uitlopen van aardappels, 2. een spel
kiere kier, spleet
kiessien kalfje
kieuwen 1. wangen bij de mens, 2. kieuwen bij vissen
kinderlére catechesatie voor kinderen
kinnebak onderkin en wang
kirre klein paard
kissien 1. zitplaats voorop de boerenwagen met een opbergruimte er onder, 2. kistje
kissieskeerl marskramer
kistentuug beste kleren die bewaard werden in een kist
klabäts uitdrukking voor de plof waarmee iets neerkomt bij een val op de grond
klabätse karwats
klabätteren 1. met veel lawaai neervallen, 2. hardlopen van een paard, 3. rennen van een op hol geslagen paard
kladde 1. bepaalde hoeveelheid, 2. klad, inktvlek, 3. gedroogde poep of vuil aan het achterwerk van een dier
kladden 1. knoeien, 2. meervoud van kladde
kladderig 1. miezerig (van het weer), 2. kliederig (van het haar)
klädderig zie: *kladderig*
klapholt dun hout. Uitr.: zo maeger as 'n klapholt = erg mager
klapstät een soort langstelige goudrenet
klassineren gezellig praten
kleedwaegen boerenwagen met een wit kleed als overkapping
kleisteren onbeheerst lopen {p.39}
kleppen steeds weer komen zeuren
klepkonte iemand die telkens weer komt zeuren
kleppermanswärk slordig werk, ondeugdelijk werk
klerazie kleding
kletskonte veelprater
kleuven kloven
klieke etensrestje
kliekien zie: *klieke*
klikke zie: *klieke*
klikkien zie: *klieke*
klipse verduistering van de zon of de maan. Uitr.: klipse in de pot = vastendag
klokhuis 1. vitale inwendige organen van een dier, 2. zaadhuis van appels en peren
klokke 1. kloek (kip met kuikens), 2. klok
klökeren zie: *klöteren* 2
klompenmaeker 1. klompenmaker, 2. vader van een tweeling
klongels 1. voorwerpen die niet zo best van kwaliteit zijn o.a. kleren, 2. kloten
klophengst 1. hengst waarbij één of beide teelballen niet zichtbaar zijn, 2. grote, onbenullige vrouw
klöteren 1. kleine karweitjes opknappen, 2. napluk van appels en peren (soms door ze van de boom te schudden)
kletteren zie: *klöteren*
klumpies klompjes
klungelen werken zonder op te schieten
klungels zie: *klongels*

kluppel constructie van hout of ijzer waaraan een paard een kar of een ploeg kan trekken

knappen 1. botsen, 2. knallen, 3. breken

knärre 1. eigenwijs iemand, 2. oud en taai (oale knärre), 3. klein en bijdehand

knäs knars, kraakbeen

knästerbötties kraakbeen

knästeren 1. knarsen, 2. knarsetanden {p.40}

knee knie. Mrv.: knene of kniene

kneewaegen knieholte

knene knieën

kneuren kreunen van plezier of van onbehagen

kniene 1. knieën, 2. konijn, vkl: **knientien**

knientien (vkl. van **kniene**) konijntje

kniepen 1. zuinig doen, 2. knijpen (pijn doen), 3. knijpen (bang zijn)

knieperig zuinig

kniepert 1. erg zuinig iemand, 2. iemand die knijpt of erg bang is

kniepkonte iemand die als erg zuinig bekend staat

kniepköttel zie: **kniepkonte**

kniepstät zie: **kniepkonte**

kniepstuver prijs ver beneden de waarde

knieptange nijptang

knip 1. in uitdr.: as 't knip = als het er op aankomt, 2. knip, 3. portemonnee

knippgat gat in het wegdek

knipmusse witte muts van kant. Werd vroeger gedragen door vrouwen vanaf 18 jaar op zonen feestdagen.

knipmutse zie: **knipmusse**

knippe 1. portemonnee, 2. schuif, plat grendeltje

knoemen afkluiven van een bot

knoepert erg groot iets

knoeien hard tegen een bal trappen

knoete knot in het haar

knoeven zie: **knoemen**

knökkelenbos beproeving

knökkels knokels, vingergewrichten

knolle 1. paard (in ongunstige zin) 2. knol. vkl.: **knöllegien**

knöllegien (vkl. van **knolle**) knolletje

knolrape koolraap

knooibokse prutser

knooien prutsen

knooierd prutser {p.41}

knooikonte iemand die niet kan opschieten

knorrape koolraap

knötters kreukels, valse plooiën

knup 1. vloek, 2. slag in een touw, knoop, 3. knoei (in de knup zitten)

knupdeukien zijden halsdoekje

knuren zie: **kneuren**

kögies soldaten

koakepot grote ijzeren pot, waarin, boven een vuur, gekookt werden: voeraardappelen en de was; ook voor wecken gebruikt

koakhuus apart gebouwtje om in te koken en ook om er in de zomer in te huizen (meestal bij een boerderij)

koale märk grote veemarkt die eens per jaar wordt gehouden in de herfsttijd. Vroeger in Deventer, nu in Zwolle

kolde märk zie: *koale märk*

kolle märk zie: *koale märk*

köanties kaantjes

koare wagen, kar

koale 1. kuil, gat in de grond, vkl: *kuultien*, 2. ophoping van b.v. veevoer, deels in een kuil (voederkuil)

koevätte enveloppe

koeze 1. dom, onbenullig iemand, 2. kies, tand

kojak cognac, vkl: *kojakkien*

kojakkien (vkl. van *kojak*) cognacje

kökelen kakelen van de kippen

kolde 1. kou (zelfst. naamwoord), 2. koude (bijv. naamwoord)

kolderig kouwelijk, gauw last hebben van de kou

kolde familie aangetrouwde familie

koldfiesterd koukleum

komme kom, kop. vkl: *kummegien*

kommen 1. mrv. van kom, 2. er aankomen, b.v.: kommen andrieten = te laat komen

kommies 1. volkorenbrood, 2. ambtenaar bij de belastingen

komof afkomst {p.42}

konkelefoesies stiekem geklets

könningkop bladmaag, pens, ingewanden

kons onlangs

konte kont

kontzèl 1, onderste band om een garf, 2. deel van een paardetuig (broek) om daarmee een wagen te kunnen afremmen

kooland stuk grasland ten gebruike van de koeien

koorepe touw om de horens bij de koeien

kop kop, kom. vkl: *köppien*

kopenschop koopwaar

köppiekrauwen lieflijk over het hoofd of de kop aaien

köppiekukelen een koprol maken

köppien (vkl. van *kop*) kopje, kommetje

koptouw zie: *koorepe*

kopzeel bovenste band om een garf

kopzeerte hoofdpijn

körf korf. vkl: *körfien*

körfien (vkl. van *korf*) korfje

körken 1. rondhangen, 2. klungelen, niet opschieten

kösteren 1. rondscharrelen en licht werk doen, 2. kosterswerk verrichten

kösterig met veel korsten, hard gebakken

kot 1. gesneden haver (met korrel erin), 2. kort

kot'an kortaangebonden, gauw geïrriteerd

kots onlangs

köttel keutel, drol

kottens onlangs

köttens onlangs

kotter bie dichterbij

kotzaege lange zaag met aan beide kanten een handvat, m.n. om bomen om te zagen. Lengte 1,5 á 2 meter.

kouwe 1. kooi, 2. kauw, kleine kraai

krabbe 1. schram, 2. houten blokje dat gebruikt wordt als afsluiting van een deur

krappe houten blokje dat gebruikt wordt als afsluiting van een deur {p.43}

kralle 1. pienter kind, 2. kraal, vkl: **krällegien**

krällegien (vkl. van **kralle**) kraaltje

krange 1. binnenstebuiten, 2. tegen de draad in, 3. slecht gehumeurd

krasgat spleet in de rok waardoor de rokzak bereikbaar is

kregelkonte vurig persoon

kreije kraai, vkl: **kreigien**

kreijen 1. kraaien (zelfst. naamwoord), 2. kraaien (werkwoord)

kreigien (vkl. van **kreije**) kraaltje

krentenplässien krentenbol

krentenstoete krentenbrood

kribbe voerbak voor paarden

kribbenbieter paard dat, om een of andere reden, vaak in de kribbe bijt

kreuze klokhuis

kriegen 1. nemen, pakken, 2. krijgen

krietzoer erg zuur

krikènten waterhoentjes

krikke 1. kleine, zwarte zoete kers, 2. klein, bijdehand kind, 3. toestel om een wagen op te krikken

krintenplässien krentenbol

krintenstoete krentenbrood

krissebèzen kruisbessen

kroam 1. rommel, troep, 2. kraam (op de markt), 3. kraam (bevalling)

kroambedde kraambed

kroame zie: **kroam**

kroamvisite bezoek na een bevalling

kröppel kreupel

kröte naar, vervelend kind

krubbe zie: **kribbe**

krukke 1. onhandig, ziekelijk mens, 2. kruk (van een deur), 3. loopstok

krukken 1. klungelen, prutsen, 2. tobben met de gezondheid, 3. mrv. van krukke {p.44}

krullen 1. in uitdr.: 't zal d'r um krullen = het zal er om spannen, 2. krullen

krummelen zo werken dat er niets van terecht komt

kruudmoes streekgerecht met gort, karnemelk, rozijnen, kruizemunt, worst, spek en kervel

kruun 1. kruien van het ijs, 2. kruien b.v. met de kruiwagen, 3. in de war zijn

kuierlatten benen, benenwagen

kukelen 1. vallen, 2. koprol maken, 3. kraaien

kukenachtig dom, ondoordacht, onbenullig

kulen rollen met een bal of ook b.v. het kulen met een sinaasappel op Palmpasen

kummegien (vkl. van **komme**) kommetje, kopje

kuulläntien stuk land waar de jeugd goed kon kulen met Palmpasen o.a. de Olster dijkglouing t.o. de molen van Boks

kuultien (vkl. van **koele**) kuiltje, gaatje in de grond

kulo spel met een bal voor kinderen

kunnig bekend

kunnig volk bekende mensen

kunnigheid bekendheid
kussentiek kussentijk
kwaakerieje geklets
kwaeken 1. luidruchtig, veel en zeurderig praten, 2. kwaken
kwaekert 1. kleinzerig persoon, 2. klagerig persoon, 3. veelprater
kwekken kweekgras (onkruid)
kwekkoe zie: *kwekken*
kwekkoo zie: *kwekken*
kwenne koe of kalf met kenmerk van mannelijk en vrouwelijk geslacht (ned.: kween) **kwoale** ziekte, kwaal
kwoavente kwajongens {p.45}

l

labies vervelend of lui iemand
laen en lössen 1. laden en lossen, 2. uitdrukking voor het krijgen van veel kinderen
laestetied in de laatste tijd
laete kärke kerkdienst in de late voormiddag
laetwaegen iemand die altijd te laat komt
langskommen op bezoek komen
lankwaegen balk om een boerenwagen te verlengen om er zo lange voorwerpen mee te kunnen vervoeren, b.v. bomen
lankzaege trekzaag
lap- en loesoamd avond waarop men zich verschoont
lappen 1. repareren van een lekke fietsband door het plakken van een pleister op het lek, 2. lappen, 3. ramen zemen, 4. inzetten, botje bij botje leggen, 5. een ronde vóórkomen in een wedstrijd, b.v. bij schaatsen en wielrennen
läppieskeerl venter met textiel
latte 1. in vroegere tijd een lat in de winkel, waarop niet betaalde posten werden genoteerd, 2. vermoeid, doodop, 3. failliet (hé is aan de latte), 4. lat als een dun stuk hout
leef lief, aardig
lèèmtig 1. levendig, 2. levend
leertiesklomp klomp met een leertje over de wreef van de voet
leefhebbieje liefhebberij
lefebrieje liefhebberij
lege laagliggend
legge 1. laag garven op de deel om gedorst te worden, 2. legdarm van een kip
legge uut de eierstok die bij een kip naar buiten komt
leie 1. vorm van waterafvoer (leigraem), 2. soort dakbedekking (leisteem), 3. schrijfbord
leilate lineaal {p.46}
leipad naam voor het voetpad langs een open afvoerkanaal o.a. van Olba Olst
lens 1. helemaal op, uitgeput, 2. onderdeel van een oog en van een fototoestel, 3. lam (niet meer functioneren van een schroefdraad)
lèpelties 1. herderstasjes (plant), 2. lepeltjes
lèpeltiesplante herderstasje
leppen traag drinken
leren lappe zeemleer
les onlangs
leste laatst (op 't leste lopen = bevalling is nabij)

leu volk. Grote leu en kleine leu = de economisch, maatschappelijk meerderen en minderen.

Kleine leugies = kleine luiden

leups loops

leussien (vkl. van *loze*) open schuurtje

leutien 1. vroegere koffiemaat, 2. loodje, b.v. als oormerk

lichdag overdag

lichte moane maneschijn (volle moane - nieje moane)

lichten bretels

lichters bretels

lief 1. lijf, 2. baarmoeder van een dier

liefien lijfje (vrouwenkledingstuk)

liek 1. lijk, 2. in uitdr.: liek uut = rechtdoor

lieke gelijk, egaal

liekelatte lineaal

liekstèè litteken

lién 1. lijden, 2. goed kunnen verdragen, 3. sterk zijn, b.v. 't ies kan a lién = het ijs is sterk genoeg om te schaatsen

liende 1. leidsel, 2. waslijn

liene zie: *liende*

lippen 1. huilen, 2. lippen

löag leeg

loage 1. laag, b.v. van stro. vkl.: *löagien*, 2. laag, b.v. de volle loage geven = de volle laag geven

löagien (vkl. van *loage*) laagje, b.v. van stro {p.47}

loch 1. lucht, 2. geur, stank

loederig 1. gemeen kijkend, 2. lusteloos

loek 1. zin hebbend, b.v. aens loek op wèzen = ergens zin in hebben, 2. luik, blinde, venster

loem drukkend (gezegd van het weer)

lökke groot meisje

loodlappe slecht, bot mes

loofhärken 1. eenvoudig werk doen, 2. aanduiding van werkzaamheden voor minder begaafden

loop 1. kippenren, 2. diarree, 3. loop

loopschute iemand die veel van huis is

loperieje diarree

lös 1. open, 2. onstandvastig, b.v. van het weer, 3. kapot, b.v. van een losse naad (löse neid), 4. los

lösse kluppel kluppel zonder eenspan bevestigd aan een kar of wagen

löszen 1. kalf aan stukken uit de koe halen, omdat een normale bevalling niet mogelijk is, 2. lossen, b.v. van een vracht turf

lösval kade waar een schip ligt dat gelost moet worden

lotse speen

louw half warm

louw mak niet gemakkelijk, onverzettelijk

louwloene iets voor niets doen, geen beloning

loze open schuur, vkl: *leussien*

luch zie: *loch*

luchen 1. weerlichten, 2. luchten

luchien 1. lampje, 2. geurtje, 3. buitje aan de lucht

luchte lantaarn, m.n. voor gebruik in de stal

luibuis lui, traag iemand

luie wievenknopen grote drukknopen, waar geen vrouwenwerk aan te pas kwam om bevestigd te worden. Ook genoemd: vrijgezellenknopen

luiewievensteek 1. grove steek bij het naaien, 2. patroonsteek bij het breien

lukken 1. genoeg (zo kan 't wè lukken = zo is het wel genoeg), 2. gelukken {p.48}

lullefikaatsie kletspraat

lullemeier kletsmajoor

luu zie: *leu*

luzebos 1. gemeen, onbetrouwbaar iemand, 2. iemand met veel luizen in het haar

luzemèèl soort onkruid (melde)

luzemilde zie: *luzemèèl*

luzepaegien scheiding in het haar (luizenpad) {p.49}

m

män morgen

maen morgen

maentied 's morgens

makstärven vast en zeker (lett. ik moge sterven als het niet zo is als ik zeg)

mallemölle draaimolen, mallemlen

maltenterig kleinzerig

mämme speen, tepel

mangs soms

manleu mannen

manluu mannen

mäntien mandje

märkoale vlaamse gaai, meerkol

märtelen met moeite iets voor elkaar krijgen

mässesees marechaussee

mauwerd zeurpiet

meeanmönnen een situatie beoordelen

meegoand behulpzaam, gemakkelijk in de omgang

mèèl meel

mèèlmoes zeurder, onsympathiek iemand

mèèlworm biskwietje

meepenning handgeld dat gegeven werd aan de meid of de knecht bij het tot stand komen van een werkovereenkomst

meerderweggens op meerdere plaatsen

meernvul merrieveulen

meestentieds meestal, grootste deel van de tijd

mèèlatte liniaal

meie stok of tak als perceelsafscheiding b.v. bij grasverkoop op stam

meijen maaien

mekaere elkaar

melkoamd tijd om 's avonds te melken {p.50}

melkbussen bussen waarin de melk werd vervoerd naar de melkfabriek; inhoud in Olst 30 liter

melkgrei alles wat nodig is voor het melken

melkkoare wagentje waarop men de bussen vervoerde naar het weiland waar de koeien werden gemolken

melkrikke rek voor de gewassen melkbussen om er te drogen
melktrit bepaalde route langs de boerderijen om de melk af te halen voor het vervoer naar de fabriek
melkvaeren de melk vervoeren naar de fabriek
melkwaegen platte wagen waarop de bussen werden vervoerd naar de fabriek
melk wörden bevallen van een koe
melkzieje zeef boven de melkbus
memme speen, tepel
menaere elkaar
mennigsten datum
mense vrouw (ook: vrouwmense)
merakels bijzonder, geweldig
mére merrie
mesester manchester, katoenfluweel
mesister zie: *mesester*
meshoake meertandige haak om de mest van de kar te trekken
messienhappen landverovertje spelen
mesvoalt mestvaalt
mèten slaan
met gemak 1. zo zachtjes aan, 2. gemakkelijk
metvaeren meerijden
meuje tante, oudtante
meujte moeite
micel vervelend persoon
middagspot warme maaltijd
miechel vervelend persoon
miegempe bepaald soort mier, die prikkelend vocht achterlaat
miegen plassen, pissen {p.51}
mienieseren verminderen
mienpät lett.: mijn deel, b.v. veur mien pät = wat mij betreft
mient mijne
miessen handschoenen zonder vingers
miete 1. mijt van hooi, stro e.d., 2. meisjesnaam
mieter lichaam, b.v.: he hef op zien mieter ehad = hij heeft op zijn kop gehad
miezen zie: *miessen*
minluk mager, dun, klein
minnegies aan de kleine kant, zwak
minnendeur doormidden
minne-putter slechte kerel
minnigsten datum
missendeender misdienaar
möaltien maaltje, b.v.: möaltien bonen
moane maan
moat 1. kameraad, vkl.: *möatien*, 2. stuk land
möatien 1. (vkl. van *moat*) kameraadje, 2. oude drankmaat (1 deciliter)
modderente 1. eend, die de modder opzoekt, 2. kind dat graag met water knoeit of in de modder speelt
moderman vrouw des huizes
moekpoten 1. huidziekte bij paarden boven de hoef, 2. uitdrukking voor: opgezette benen
moelband muilband

moelen wordt gezegd van koeien die met opgetrokken lippen voorovergebogen tegen het grondholt drukken als een teken dat er slecht weer op komst is
moelkörf muilkorf
moeren vernielen
moes 1. muis. vkl.: **muussien**, 2. boerenkool
moezeneurtien heel klein beetje
moi goede morgen, hallo
möjte moeite
mölle molen, vkl.: **möllegien** {p.52}
möllegien (vkl. van **mölle**) molentje
möllenpeerd 1. paard dat de karnemolen trekt, 2. grote, robuuste vrouw (afkomstig van een vergelijking met het paard, dat de karnemolen trekt)
mollenstappe molleklem
moo moeder
moos boerenkool
möppien koekje
motorbolle inseminator die aanvankelijk op de motor de boerenbedrijven afging
motte zeug. vkl.: **muttien**
mottenschot varkenshok
mudde : zie: **murre**
muijte moeite
muiter slechte koe
mundig meerderjarig, mondig
munne zeelt (vis)
murre mud, b.v. 70 kg aardappels
musse 1. muts, 2. mus
mutse muts
mussenwaster iemand die de plooi- en knipmutsen wast
mutsenwaster zie: **mussenwaster**
muttien (vkl. van **motte**) zeugje
muussien (vkl. van **moes**) muisje {p.53}

n

nachjak kort nachthemd
naegel 1. nagel, 2. spijker
naegelholt rookvlees
näns nergens
naens nergens
nauw 1. eng, krap, 2. precies ('t luustert nauw = het komt er precies op aan)
nèfien (vkl. van **nève**) neefje
neijen naaien
nerig ijverig en rustig
nerigies zie: **nerig**
neug nodig
neugen uitnodigen, b.v.: loat oe nit neugen
nève neef. vkl.: **nèfien**
nej 1. nieuw, 2. benieuwd
nejgien nieuwtje
nejmelkt wordt gezegd van een koe die pas gekalfd heeft (opnieuw melkgevend)

niejmoods modern
niejoarschetten knallen met vuurwerk bij de jaarwisseling
niejs 1. nieuws, 2. opnieuw (van niejs beginnen = opnieuw beginnen)
niejegheid iets nieuws, nog weinig gebruikt
niep hakbijltje
niets fel, vol temperament
nikkoppen knikken met het hoofd
noa 1. nauw betrokken bij, 2. na
noalde naald, vkl.: **nöaltien**
nöalen zeuren, zaniken
nöaltien (vkl. van **noalde**) naaldje
noasten 1. naaste familieleden, 2. naaste burens
noadzak zak gedragen onder de rok
noazik 1. broekzak, 2. zak gedragen onder de rok {p.54}
noagrepen met de greep het land schoonmaken van overgebleven vruchten, b.v. aardappels
noamèten 1. nameten, 2. eten, dat in slierten aan elkaar kleeft, 3. overgeven, braken na teveel eten of drinken
noe nu
noevedan voortaan
nösei een stenen ei om te lokken
nösselen nestelen
nöstekuuken het jongste kind uit het gezin (nestkuiken)
nösteren mopperen
nösterig mopperig
nösterpot brompot
nötte 1. noot, 2. bijzonder mens met droge humor
nuchter 1. nog niet gegeten of gedronken hebbend op die dag, 2. nog nooit gegeten of gedronken hebbend, b.v. een nuchter kalf, 3. onbenullig, 4. niet te beïnvloeden
nuren wordt gezegd van een koe die verschijnselen vertoont van een op komst zijnde bevalling {p.55}

o

oal aal, paling
oalbèzen aalbessen
oale kunnigheid bekenden van vroeger
oam 1. adem, 2. oven (ook: oamd)
oamd 1. avond, 2. oven
oamoa allemaal
oar oor. vkl.: **öartien**
oare 1. aar (graan), 2. ader
oaren gaeren aren verzamelen, aren lezen
oarig 1. lief, aardig, 2. behoorlijk (als hoeveelheid), nogal veel
oarnd 1. arend 2. doffer
öartien (vkl. van **oar**) oortje
oas 1. een bijdehand, ondeugend persoon, 2. aas, 3. kaart bij kaartspel
oasem adem
oaverlangs in de lengte
oaverluun luiden van de kerkklok na het overlijden van een parochiaan
oaverniejs opnieuw

oazen ergens op belust zijn

oefenschole een soort avondcusus vroeger in Olst voor jongens en jongemannen, waar men zich bekwaamde in o.a. spreken in het openbaar, omgangsvormen enz

oele uil. vkl: *uultien*

oelewapper 1. dromerig persoon, 2. draai om de oren

ofbekken grof tekeer gaan tegen iemand

ofdonderen ergens vanaf vallen

ofdoon 1. afzetten, b.v. van de hoed 2. schuld betalen

ofdrögen 1. afdrogen, 2. iemand een lesje lezen, 3. iemand een pak slaag geven

ofenten ent van de ene boom opnieuw tot groei brengen op een andere boom

ofetrökken afgetrokken, sip en wit eruitziend {p.56}

ofgoan 1. ontlasting hebben, 2. afgaan, mislukken

oflopen op bezoek komen, b.v.: kom 's oflopen = kom eens op bezoek

ofknoeven afkluiven

ofrikken afrasteren

ofstèken 1. afsteken, 2. opvallen, 3. tot einde komen, b.v: ho zol det ofstèken = hoe zal dat aflopen?

ofstärven 1. afsterven, 2. door de dood ontvallen

ofstrien bestrijden van andermans mening

oftrèèn 1. door stappen lengte bepalen, 2. aftreden

ofvoeren het vee 's avonds laat nog wat toestoppen en de restanten aanvegen

ofwinnen de ander vóór zijn, b.v. met het wensen van een "gelukkig nieuwjaar"

ogenbroan zware wenkbrauwen

okkeleren oculeren (bepaalde manier van enten)

old oud

olde kunnigheid bekenden van vroeger

old voel oud vuil, niets waard

oldeleu 1. ouders, 2. oudere mensen

oldeleu zie: *oldeleu*

older 1. vader of moeder, 2. ouder (in leeftijd), 3. leeftijd, b.v.: van mien older = van mijn leeftijd

oldershuus ouderlijk huis

öliekrabben olieballen

ölienötties pinda's

omboch uitschot, troep

onbezeens zonder het gezien te hebben

onbezoesd onbesuisd, wild, niet doordacht

onderende slechte kwaliteit, b.v. van vee of fruit

onderdoems stiekem, langs de neus weg

onderhen onderuit, b.v.: he kumpt 'r altied onderhen = hij komt er altijd onderuit

onderkot kort gras te midden van lang gras in een hooiweide

ondermelk volledig afgeroomde melk {p.57}

ondermusse zwart mutsje onder de knip- of plooiemuts

ondermutse zie: *ondermusse*

onderschoer afdak voor de achterdeur van een boerderij

onderwiel intussen

ondog ondeugd

ongel vet, plukvet, reuzel

ongemak 1. ongedierte, 2. ziekte, uitslag

onlieke ongelijk, niet effen

onweersbesies kleine, zwarte insecten, die men meende waar te nemen bij naderend onweer
onzün smerig, onzuiver
opbouwen 1. aanaarden met ploeg, b.v. van aardappelen, 2. opbouwen
opbrèken 1. opnieuw tochtig worden, 2. boeren, opboeren
opdonder klein en ondeugend jongetje
opmieteren maken dat je weg komt
oppörken kachel oproosteren
opreijen opsnoeien, b.v. van een heg
opscheten opschieten
opschötteling opgroeiende jongere, puber
opschunen ophitsen
op siet op zij
op stèè 1. meteen, 2. ter plekke
op scheut vooruitgang gemaakt hebbend
opsturig dwars, tegendraads, onrustig
opvoalen opvouwen
opvullen opvouwen
opzetten 1. overeind zetten, 2. opklaren (van het weer)
opzetterties figuurtjes van biskwie (snoep) die je in en op elkaar kan zetten
opzolgen 1. opzadelen, 2. opkroppen
otterdoks rechtzinnig, orthodox {p.58}

p

paddenlubber mesje
paddenscheter ontsteking aan ooglid
padwies eigenwijs
padwiezen eigenwijs kind
paegien weggetje
pakken 1. nemen, aannemen, 2. bekeuring geven, 3. kussen, zoenen
päkkiesdraeger bagagedrager op een fiets
pan-ies bomijs
päppe tepel (bij dieren)
passè 1. goed humeur, b.v.: goed te passe, 2. hersteld, b.v.: bi 'j weer te passe?, 3. ongeluk, b.v.: te passe kommen, 4. uitstekend b.v.: dat kump mie goed van passe = dat kan ik goed gebruiken, 5. paspoort
pät deel, gedeelte, b.v.: veur mien pät = wat mij betreft
päsvoer kuilvoer
pätse klap, dreun
peerd paard
peern peren
penne in uitdr.: in de penne = van plan, voornemens
peerde paarden
peerdebrook tuig om het achterwerk van een paard om de wagen te kunnen afremmen
peerdekeerl 1. iemand die veel van paarden houdt, 2. een handelaar in paarden
peerdepad paadje midden op de weg (verhard) waar het paard voor de kar over loopt
peerdespul circus
peerdevolk cavalerie (soldaten te paard), huzaren
peerdezèle paardetuig
pekkel pekkel, zout

pekkelhäring zoute haring
pellegäste gepelde gerst = gort {p.59}
pennen 1. benen, b.v.: in de pennen! = ga eens staan!, 2. pennen (schrijven), 3. pinnen, 4. mrv. van pen
pere paarden
perebotten misvormde onderste stenen uit een steenoven
perekonte dikbil
perebrook zie: *peerdebrook*
perepad zie: *peerdepad*
perespul zie: *peerdespul*
perevolk zie: *peerdevolk*
perezèle zie: *peerdezèle*
permetoasie familie en relaties
pesseel 1. perceel, 2. in de war zijn, b.v.: van pesseel zijn = in de war zijn van emotie, van droefheid of anderszins
petätter klap om de oren, oplawaai
pielder pilaar
piel-ente klein soort eend
pieleboage pijl en boog
pieneköttel iemand die erg op de centen is, gierigaard
piepenpörker pijpschoonmaker
piepert kleinzerig mens
pierig 1. bleek, 2. wormstekig
pieties boofdluizen
pietse 1. twijgje om te slaan, 2. veel, b.v.: 'n pietse wèrk = veel werk. vkl: *pietsien* = heel klein beetje
pietsien (vkl. van *pietse*) heel klein beetje
pikdroad draad met pek besmeerd en gebruikt door schoenmakers en zadelmakers
pikkien Zwartepiet
pikstrik instrument om een zeis te scherpen via strijkbewegingen
pille 1. dik, b.v.: 'n pille brood = dikke snee brood, 2. benaming voor de dokter, 3. grote hoeveelheid, b.v.: 'n pille gas = een dot gas, 4. pil
pilo stof van katoen en linnen, b.v.: 'n pilose brook = werkbreek van pilo {p.60}
pisgreet benaming van St. Margriet; wanneer het op haar gedenkdag (20 juli) regende, dan regende het volgens het volksgeloof zes weken lang min of meer
pisgrete zie: *pisgreet*
pispot po
pispöttien 1. haagwinde, 2. pispotje
plaetse 1. boerderij met landerijen, 2. plaats
plaete voorhoofd
plaggenhakke zie: *platte hakke*
plas 1. plas, 2. binnenplaats van een huis
plässien 1. plasje, 2. krentenbol
plätte 1. kapje van het brood 2. voorhoofd
platte hakke omgebogen schop om bovenste laag van de grond met eventueel gras er af te halen en te deponeren in de voor
pleren 1. smijten, 2. soppen (door modder lopen)
plère 1. vlek, 2. klap, slag
pleugien (vkl. van *ploog*) ploegje
ploog ploeg, vkl.: *pleugien*

plump grote hoeveelheid water; wordt in Olst gezegd van de IJssel, b.v.: he mut de plumpe oaver = hij moet naar Welsum

plumpe zie: *plump*

plumpen plonsen

plumpert slechte hengelaar

plumpse zie: *plump*

plumpies musse slaapmuts voor mannen

poateknolle 1. knollen om te poten om nieuw zaad te winnen, 2. klein persoon

poater 1. pootardappel. vkl.: *pöatertien*, 2. pater, vkl.: *pöatertien*

pöatertien (vkl. van poater) 1. kleine pootardappel, 2. patertje

podde verwaarloosd, b.v.: in de podde = verwaarloosd

podderig verwaarloosde aanblik

poepdeuze 1. plee, 2. toilet {p.61}

poeperieje diarree

poes 1. kat, 2. bult, puist, 3. opgeblazen gevoel, b.v.: poes in de hoed = opgeblazen gevoel in de buik

poesterd 1. onfris persoon, niet gewassen iemand, 2. gemene kerel

poesterig 1. zich niet lekker voelend, b.v. na te veel eten, 2. niet schoon

poeter iets van groot formaat, b.v. een steen of een dier

poeterkaste steenfabriek

pokkel 1. lichaam, met name de rug, 2. pukkel, puist

polle 1. pol kervel (polle bie 'n hond = kervel, omdat die meestal bij het hondehok stond, 2. pol, b.v. een pol gras, een pluk

pompeblaen bladen van de gele of witte waterlelie

ponne nachthemd

porre zie: *podde*

pörk klein kind

pörken 1. peuteren, b.v. in de neuze pörken, 2. porren

potbösseltien koosnaam voor een kind

potnät afgietsel, b.v. aardappelwater

pot-nät onverschillig welke, b.v.: 't is mie ene pot nät = het is mij gelijk

potsig grappig en klein, b.v.: 'n potsig keerltien = een grappig klein kereltje

potsmid roetaanslag op een pot of ketel bij open vuur

potteknolle zie: *poateknolle*

pottenkieker 1. nieuwsgierig iemand, 2. lampje boven het fornuis

prakke 1. priktol, 2. etensrest, vkl.: *prökkien*

prakkezoasies zorgen

prökkien (vkl. van *prakke*) prakje, etensrest

prèkevae betweterig iemand en lang van stof

prengel eigenwijs iemand

prente 1. onaangenaam, eigenwijs persoon, 2. apart iemand (niet negatief), 3. prent, 4. voetspoor

preuze 1. rotzooi (meestal in grote hoeveelheid), 2. grote hoeveelheid {p.62}

preussien restje, b.v. van het eten

prikkeldroad prikkeldraad = draad voor afrastering voorzien van scherpe punten

prinspoalste het voornaamste, het belangrijkste

proam 1. neusknijper, b.v. om een paard in bedwang te houden, 2. boot, praam, 3. soort tafel waarop dieren geslacht werden

proatvae veelprater

proatvolk niet officiële visite

proeme 1. pruim (vrucht), 2. pruim (tabak)

pröttel 1. rommel, 2. groot aantal, veel

pruus aanduiding voor Duitser

pufferties oliebollen

puntdroad zie: *prikkeldroad*

punte veerpont

purk pudding {p.63}

r

rabbat oud en versleten iets, met name gezegd van een oude fiets

rachelen schelden

rad 1. rad. Mrv.: rae. vkl.: *raegien*, 2. vlug, gezond

rae, raen raderen

raegien (vkl. van *rad*) raadje

raekoele askuil van een open vuur

rammenten wild en lawaaierig stoeien

rappen kleppen van iets dat los zit

rapklomp klomp waar een barst in zit

rappigheid gauw, snel

rebbel 1. reutel, 2. mond

rechtevoort, rechtervoort tegenwoordig

ree 1. kant en klaar, klaar gekocht (kleding), 2. ree

reet 1. riet. vkl.: *reetien*, 2. kier, 3. achterwerk

reetien 1. (vkl. van *reet*) rietje, 2. (vkl. van *reet*) kiertje

refelen draad van de boontjes halen

reifelen zie: *refelen*

reikamme haarkam of stofkam

repe 1. lange lijn met vishaakjes, 2. streng waaraan een paard een wagen trekt, 3. touw waaraan een dier geleid wordt

reppel ronde paal waar b.v. koeien aan vastgebonden staan in de stal

reppelen 1. donderjagen, 2. beklimmen van een tochtige koe door soortgenoten

reupe ruif

reupen gras proberen te vreten buiten de afrastering

reupert een dier dat regelmatig reupt

reuren 1. bewegen, 2. roeren, 3. zich laten gelden

reute honingraat

reutekolk kolk om vlas in te roten

ribbezakken blijven zeuren om iets

richter korter van afstand {p.64}

riddeneren redeneren

riege rij

riegen 1. aantijgen, 2. opstellen in een rij

riessien 12 panharingen aan een twijgje samengebonden

rieze rijshout

riezebos een bos rijshout (ongeveer een arm vol)

riezebessem bezem van berken rijshout

riezemiete stapel rijshout

rikken 1. afrastering, 2. afrastering aanbrenge, 3. herstellen van afrastering

rikkepoale paal voor de bevestiging van een afrastering

rikkerroan discussiëren
rille samengeharkte rij hooi of gras
rimmetiek reumatiek
risseleveren besluiten
röafien (vkl. van *roave*) korstje (op een wond)
roan 1. raad geven, 2. raden
roave korst op een wond. vkl.: *röafien*
roazekoppen razen, veel lawaai maken
robeten rode bieten
rochelen 1. het geluid dat een moedervarken maakt wanneer zij de biggen laat zogen, 2. hoesten, ophoesten
rodden 1. krabben, 2. fietsen op oud karretje (liefst hard fietsen)
rodder 1. krabber (instrument) om haar van een gedood varken te verwijderen, 2. persoon die bovenstaand werk verricht
rodolm roestbruin water t.g.v. oer in de grond
roebolle soort paardestaart, heermoes (giftig voor het vee). Ned.: roebol
roedolm zie: *rodolm*
roekert nieuwsgierig iemand
roene gecasteerde hengst, ruïn
roepe rups. vkl.: *rüpien*
roesseltien plooi, roesje
roet 1. onkruid, 2. roet {p.65}
roew en rood onverzorgd
roewbuis ruw iemand
roewen ruw wegplukken, b.v. van onkruid
roewgiezelen vriezen waarbij rijp ontstaat
roewigheid wildgroei van planten, bloemen en struiken
roewmoos ruw, onverzorgd iemand
roewsten (in uitdr.) ten roewsten = ruwweg, ongeveer
roezen schatten, taxeren. Uitdr. in de roeze verkopen = verkopen van vee of iets anders, waarbij het gewicht niet gewogen maar geschat wordt
rok 1. gammel, los, 2. rok
rokken 1. rammelen omdat iets los zit, b.v. speling in een fietswiel, 2. mrv. van rok (kledingstuk)
rolle 1. rolpens, 2. een werktuig om de grond vastigheid te geven (landrol)
rondumme 1. grote snee roggebrood of krentebrood, 2. rondom
ronge ijzeren staaf op een boerenwagen om de zijschotten te steunen
roo 1. één are, één honderdste van een hectare, 2. paal die de bergkap op haar plaats houdt
root roet
roppen ruw afplukken, afrukken
rötel 1. praatgraag iemand, 2. mond
rotte rat. vkl.: *röttien*
rottenstät 1. staart van een rat, 2. stuk vuurwerk, 3. soort ronde vijl
röttien 1. rotje (vuurwerk), 2. (vkl. van *rotte*) ratje
rössen biezen (meervoudsvorm)
rüpien (vkl. van *roepe*) rupsje {p.66}

s

sammig smeuiig

sanderendaags de volgende dag
sanderendaengs de volgende dag
sappelen werken voor weinig geld
saps betekenis, waarde; b.v. in de uitdr.: nit völle saps = van weinig waarde
schabullen opruimen, aanvegen
schabunkel iemand die veel uithuizig is
schabuul kwajongen
schae schade
schaetsenlopen schaatsen rijden
schalkbattum denkbeeldig plaatsje in de buurt van Deventer
schärfies scherven
schaniesen rondkijken of er iets van je gading is, b.v. op de markt
schärp droad prikkeldraad
scharrelebonks erop uitgaan (in ongunstige zin)
schèèl 1. uit de haak, 2. oogafwijking
scheertien (vkl. van *schere*) schaartje
scheethakke koe met bepoepde achterpoten
scheetholt balk die aan beide zijden door een hoefijzer wordt geschoven, dat aan een paal is vastgemaakt; ter vervanging van een hek
scheetmasker instrument om een dier te doden met een kogel of pin door de kop **scheffen** blaffen, keffen
scheffertien waaks hondje
schel 1. scheef, 2. scherp, b.v. schelle stem = harde stem
schèlen 1. verschillen, b.v. in leeftijd, 2. iets mankeren, 3. iemand die scheel kijkt
schelle 1. schil, 2. bel
schemme schaduw {p.67}
schenne scheenbeen
schennentrappers 1. ruwe voetballers, 2. scheenbeschermers
schepkörf korf om een bijenzwerm op te vangen
schere schaar, vkl.: *scheertien*
scheuken schuren, krabben bij jeuk
scheurgrei serviesgoed
scheurties barstjes in serviesgoed, in ijs e.d.
scheurwärk zie: *scheurgrei*
schiew 1. schuw, 2. vogelverschrikker
schoarpos paal schuin tegen een andere paal geplaatst om deze rechtop te houden aan het eind van de afrastering, vkl. *schoarpössien*
schoarpössien zie: *schoarpos*
schoefeldale onderbroek van vrouwen
schoelies onbetrouwbaar iemand
schoer onweersbui
schoeren 1. langs elkaar schuren, 2. reinigen door schuren, b.v. van klompen, 3. tot ontwikkeling komen van een onweersbui
schof 1. poos, tijdlang, vkl.: *schöffien*, 2. nek bij dieren, 3. koffiepauze
schofel schep met opstaande randen
schöffien (vkl. van *schof*) (een) poosje
schol 1. schol (vis), 2. ondiep, b.v. scholbouwen = ondiep ploegen
scholte veerpont
scholk schort, vkl.: *schölkien*
schölkien (vkl. van *scholk*) schortje

schons viespeuk, smeerpoes
schooiersmoate soort/maat van kleding die altijd past bij iemand die niet kieskeurig is, zoals een schooier
schope zie: *schofel*
schossteen 1. schoorsteen, 2. schoorsteenmantel
schram 1. mager, iel (van mens en vee), 2. krab, b.v. op de arm
schronselen verwonden door schaven (schaafwond)
schup schop, trap {p.68}
schuppe schop, spa
siepeugien zie: *siepoge*
siepoge tranend oog. vkl.: *siepeugien*
siewelen slecht, langzaam eten, met name bij kinderen
sikke 1. puntbaardje, 2. geit, 3. kattig meisje
sikketrie secretarie van de gemeente
simtouw dun bindtouw
sjaffeur chauffeur
sjanken huilen
sjas vaart, snelheid
sjet sajete
sjoekse een vrouw die oude, te ruime kleren draagt
sjoksen onbenullig overal doorheenlopen, zwaar lopen
släbbegien slabbetje
slaeteren laten slingeren
slaeterkonte slordig persoon
slappen morsen
sleef opscheplepel. vkl.: *sleeffien*
sleeffien (vkl. van *sleef*) opscheplepeltje
sleej stroef, afgesleten, b.v. sleeje tanden = afgesleten en erg gevoelige tanden
slemp, slampe slechte koffie, meerdere malen aangengelgd met water
slepkoare kar met twee grote wielen achter en een klein wiel voor (kiepkar)
sleppe werktuig om het weiland mee te egaliseren
sleppen slepen
slepper voerman voor transport van zware materialen
sleten losliggende balken boven de deel
sleuteren morsen
sliepstätten sluipen (van een kat)
slikkeren snoepen
slikkerieje snoep, zoetigheid
sloapmusse een coquet wit gehaakt mutsje
sloat sla
slodderfokse slordige, onverzorgde vrouw
sloeken 1. gulzig eten, 2. slikken {p.69}
sloerig niet lekker, iets ziek, hangerig, b.v. sloerig in de botten = lusteloos
slof 1. iets vochtig (van het weer), 2. koekjes die niet meer zo erg vers zijn, 3. pantoffel **sloff**
pantoffel. vkl.: *sluffien*
slok 1. teug, 2. slap, 3. lenig
slomp, slompe grote hoeveelheid
slonde werkkleding, voorschoot
sloggat opening naar de hooizolder
sluffien (vkl. van *sloff*) pantoffeltje

sluutspelde veiligheidsspeld
sluutspèle zie: *sluutspelde*
smaens 's morgens
smeerdeuze smerig persoon
smeertodde zie: *smeerdeuze*
smeigelen iemand naar de mond praten
smeu 1. vet (van spijzen), 2. lenig, 3. zacht (van spijzen)
smiddegs 's middags
smiegel onogelijk persoon of dier
smiegelen zie: *smeigelen*
smiesterd geslepen iemand
smiesterig 1. vuil, gemeen, 2. vochtig, nat (van het weer)
smoandegs op maandag
smoesterig vies, vuil
smoksen zie: *sjoksen*
smolt reuzel
smus verslagen, sip (kijken)
snaaien snoepen
snärre kattig, bijdehand meisje
snee 1. sneeuw, 2. plak brood, 3. wond, 4. in neus of oor (uitdr.: aangeschoten door alcoholmisbruik)
snieën snijden
sniejen sneeuwen
snippe 1. watersnip, houtsnip, 2. kattig meisje, 3. oliespuitje, 4. was een briefje van f 100,-
snisteren spetterend geluid maken {p.70}
snoesteren lekker kokkerellen, bakken
snorrebot kinderspeelgoed in de vorm van een botje uit een varkenspoot; er werden twee gaatjes ingeboord, waardoor een dunne draad of touw werd gespannen; daarmee kon een snorrend geluid gemaakt worden
snotterig 1. verkouden, neusverkouden, 2. klein, nietig
snotterkuuken 1. snotneus, snotterbel, 2. kind met wijze uitspraken, 3. kwajongen
soams 's avonds
soeps zie: *saps*
sökke sok. vkl.: *sökkien*
sökkien (vkl. van *sokke*) sokje
sopdeuze iemand die morst
spaen spitten (achtereers spaen = spitten zonder voor)
spannevogel vlinder
spantouw touw waarmee de achterpoten van een koe werden vastgebonden tijdens het melken om schoppen tegen de melkemmer te voorkomen
spelde speld, vkl.: *speltien*
spèle zie: *spelde*
speltien (vkl. van *spelde*) speldje
spieje spuug
spiekervet mager kind
spiele spijl, b.v. om worsten aan op te hangen
spiertien 1. een klein beetje, 2. sprietje, 3. spiertje
spinnekop spin

spinnekoppen jaegen grote schoonmaak, met name in delen en schuren door spinrag weg te vegen

spinnekopsnös spinrag

spinnen 1. spinnen, 2. ook gebruikt als uitdrukking voor een week vakantie van de dienstmeiden bij de boeren, die gebruikt werd om te spinnen in het ouderlijk huis of elders

spinnevoten stuiptrekken

spleutvere afsluiter van een moerdop of van een eenspan e.d.

spochte bastaard duif {p.71}

spoer spoor, karrespoor

spöllen spelen

spölling spelning

spothemp, sporthemp overhemd

spreu schraal, b.v. spreue lippen = schrale lippen

sprikke zie: *spiekervet*

sprikken kort rijshout, aanmaakhout

sproa spreekw. vkl.: *spröagien*

spröagien (vkl. van *sproa*) spreekwtje

spul bezittingen, met name boerderij

spullegien boerderijtje

staeken paal voor een afrastering

stammig kort en dik

stappe klem of val, b.v. om muizen en ratten te vangen

stät 1. staart, 2. stad. vkl.: *stättiens*

stätterig piekerig (van haar)

stättiens (vkl. van *stät*) 1. stadje, 2. staartje

stèè 1. uitdrukking om aan te duiden, dat men ergens pijn heeft, b.v. in het hoofd, 2. plaats, plek

stèèks 1. onwillig, wild (gezegd van dieren), 2. onvriendelijke reactie

steense kassen Oostindische kers

steerns sterren. vkl.: *steernties*

steernskloar heldere hemel (sterren zichtbaar)

steernties (vkl. van *steerns*) sterretjes

stekrieje, stekkerieje horizontale balk in de koestal boven de koeien, waaraan de reppels bevestigd zijn

steuchien poosje

steurig gestadig

stief 1. stijf, 2. dichtbij, b.v. stief aan de weg, 3. klein, b.v. een stief kwartier

stief papier karton

stiek elastiek

stiel dikke steunpaal

stiesel, stiefsel stijfsel

stieseloamd, stiefseloamd woensdagavond als vrije avond voor de dienstboden en de knechten {p.72}

stik 1. in uitdr.: nit stik = niet helemaal, 2. steil

stikke ijzeren pen in de grond voor het vastzetten van een dier

stoeken vallen, ergens tegenop lopen, stuiteren

stoepe 1. stuipt, 2. stoep

stoete witbrood

stoetenpap pap van witbrood en melk

stofkamme luizenkam

stökkerig 1. hard aanvoelende kern van de rode winterbiet, 2. slecht lopend
stöltenbärg hooi- of zaadberg met vier roeden, waaronder ruimte om vee te stallen of als bergplaats te gebruiken, bv. voor aardappelen; afgebeeld in het wapen van de gemeente Olst.
stom, stomp helemaal, bv. stom(p) vergeten
stomp 1. bot, bv.: stomp mes, 2. vuistslag
stönnen steunen, persen, b.v. bij stoelgang
stoot poos
stöppelkatten herfstkatten (katten geboren in de herfsttijd)
stöppelhaene 1. naam van het oogstfeest, b.v. gehouden in Raalte wanneer de oogst binnen is; vroeger gevierd met chocolademelk, 2. de haan die werd meegevoerd op de laatste wagen met oogstopbrengst
störig zie: *steurig*
störk 1. groot, fors persoon, 2. ooievaar
stotkoare, stotterkoare kar op twee wielen, voortgetrokken door een paard
stramp vertakking van een boom
streep grens, b.v. tussen twee landen of twee percelen grond
streppel smalle strook
streupnaegel stroopnagel
striekeband een haarband van keper om het haar onder de muts glad te houden **striekzwèvel** lucifer (strijk en zwavel)
strik 1. strik, 2. strijklát om zeis te scherpen
strullen plassen, wateren {p.73}
stug gestadig voortgaand, b.v.: stug vedan = gestadig doorgaand
stöppelland land met stoppels, overgebleven na het afmaaien van het graan
streupdale onderbroek
sukelae chocolade
sukewottel, sukerwottel suikerbiet of voederbiet
sukkewottelmesiene machine om suikerbieten of voederbieten klein te snijden
sulliewater slechte koffie die vaak is opgewarmd
suntekloas sinterklaas
sunteklöasien speculaasje
swalpies, swalmpies zwaluwen {p.74}

t

tachtersteveuren achterstevoren
taenen tornen
taete zonderling, b.v. 'n rare taete = een zonderling mens
tammee straks, zo aanstonds
tamper zurig
tampig zurig
tandentärgerieje iets lekkers voorzetten of voorhouden terwijl men het niet mag gebruiken
tandzeerte kiespijn
tèke teek
tekke zie: *tèke*
temee zie: *tammee*
tentwaegen wagen op vier wielen met linnen kap, waarin de passagiers twee aan twee achter elkaar zitten
teunen 1. laten zien, 2. ogen
tiewsigheid afwijkend gedrag bij dieren vanwege tekort aan bepaalde voedingsstoffen

tilderig onvast
tilter schommel
tilteren schommelen
tippe driehoekig stuk grond
titten 1. spenen, 2. aanpakken van spenen, 3. vrouwenborsten
tittenholder beha
toa taai
toanaegel dun velletje bij de nagel, stroopnagel
toatolf dom iemand
todde 1. smerige vrouw, 2. een oud stuk textiel
todden 1. (met moeite) wegsjouwen, wegsiepen, 2. heen en weer sjouwen met iets
todderig 1. onverzorgd, 2. regenachtig
toedeure dichte deur, niemand thuis
toedoon dichtdoen {p.75}
toeke slordige vrouw
toeken komende, aanstaande, b.v. toekenwèke = volgende week
toeksen iets slordig in elkaar naaien
toemelig wiebelig
toemoalen doseren, niet zoveel geven als de ander wel zou willen
toeren 1. in uitdr.: bie toeren = soms, 2. voor plezier rijden
toessebollen lisdodden
tóéten loeien van de koeien
tongbloare mond- en klauwzeer (ziekte bij vee)
tonne plee
toodoo zie: *toedoon*
too kriegen iets cadeau krijgen bij aankoop van iets anders
toovedan langzamerhand
törf 1. turf, 2. maataanduiding, b.v. twee törven hoge = klein kind
tosse zode
touwkluppel onderdeel van een eenspan n.l. het stuk hout waaraan de repen worden bevestigd
tuws gedresseerd (met name van een aangespannen paard dat geleerd heeft te doen wat hem opgedragen wordt via aanwijzingen van de teugel)
trallaets uitgelaten, gek
trechte 1. teruggevonden, 2. klaar, b.v. trechte maeken = gereed maken
trèterkonte pestkop
tugen de moeite waard zijn
tuksen 1. huppelen, 2. op de fiets stappen via een pin aan de achteras als opstap
tullen sabbelen op een duim of vingers of een stukje stof
tumelig zie: *toemelig*
tundersteboam ondersteboven
tuntelen klungelen
tuuffien 1. kapje van een brood, 2. stukje haar op het voorhoofd {p.76}
tuugkiste klerenkist
tuunhaemer zware houten hamer
tuuténde uiteindelijk
twedeweggens op twee plaatsen
tweedonker schemer
tweeduuster eind van de avondschemering

tweeweggens zie: *twedeweggens* {p.77}

u

ule jullie

ulk 1. bunzing, 2. stommeling, 3. merg, 4. gevoelige plek in de nek bij runderen

umdät omdat

um en noabie zo ongeveer

umme 1. om (de wind is umme), 2. dronken (he hef 'm umme)

ummebouwen ploegen

ummedoon 1. foppen, 2. omdoen, b.v. van een das

ummekukelen omvallen

ummekulen omvallen

ummemaeken ompspitten, omploegen

ummespaen ompspitten

umstebeurten om beurten

ummestoan omzetten in handel of bedrijf

ummetrekken 1. omkleden, 2. omvértrekken

umsgeliek spoedig, binnenkort

umslieks zie: *umsgeliek*

umstebeurten om beurten

umwiel binnenkort

uns viezerd, smeerpoes

unzelig smerig, vies, stinkend

uudeluut 1. aan het eind van het latijn zijn, 2. uit de gratie zijn, 3. uitgeluid (zie: *uutluun*)

uultien (vkl. van *oele*) uiltje

uutboeken opzwellen, bol staan van ...

uutbossen pollen verwijderen uit een weiland

uut de brook mötten naar de w.c. moeten

uut de kiek prima, uitstekend

uut de kloeten kommen flink groeien

uutdökken uitdeuken

uutdoon 1. doorhalen van een openstaande rekening 2. uitdoen, doven, 3. uittrekken van een kledingstuk {p.78}

uutduun uitleggen

uuteboekt uitgezakt, een puist hebben

uutende 1. uiteinde van iets, 2. slot, op slot van rekening

uutfiegelieren met inspanning uitdenken, uitzoeken

uutgoansdag vrije dag, uitgaansdag

uutluun de kerkklok luiden bij uitvaart en/of begrafenis

uutponden vlees in porties verkopen, met name na een noodslachting

uutreien 1. luizen of neten uit het haar kammen, 2. takken van omgehakte bomen klein hakken

uutsloan verspochten (door vocht bederven)

uutspiejen uitspugen, uitspuwen

uutstukken 1. nieuw stuk stof op kleding aanbrengen, 2. een uitbrander geven {p.79}

v

vae vader

vaeke dikwijls
vaen rijden met kar of wagen
vaeren rijden, varen
van 1. achternaam, 2. dit, deze, b.v. van de wèke = deze week, 3. van
vaneigens vanzelf
vanmaen vanmorgen
vanmirg vanmiddag
vanniejs opnieuw
vanoamd vanavond
värkensschot varkenshok
vasseloamd vastenavond
vässien versje, strofe
vaste 1. alvast, 2. heel zeker, b.v. vaste woor = heel zeker waar
vastigheid zekerheid
vätte haarsliert
vedan verder, b.v. aait vedan = steeds maar door
vedoon verdoen, verkwisten, nutteloos doorbrengen
veduite vierduit (een halve stuiver)
vedrag (op zijn) gemak
veerel 1. vierde deel, 2. vierde deel van een uier
veerten verte
veerze vaars
vegangen vorige, b.v. vegangen wèke = vorige week
vehoalen verhouden, zich verhouden tot ...
vehollen zie: *vehoalen*
veile dweil
veilen dweilen
vejaegen 1. de verkeerde weg nemen, 2. wegjagen, verjagen
veklongeld verprutst, verknoeid
veklungeld zie: *veklungeld* {p.80}
veknötteren 1. verkreukelen, 2. inwendig plezier hebben
veknuppen weigeren
vekollen verkouden
venaem deftig
venaemelijk vooral
vente jongens
veldhoonder patrijzen
venemstig waakzaam, opmerkzaam, pienter
veraldereerd verbouwereerd, in de war
veknötterd, verknötterd verkreukeld
vermoeren zie: *moeren*
veplädden, verplädden platlopen (iets in kwaliteit aantasten door er telkens nodeloos overheen te lopen)
vetréén, vertréén eindje lopen, vertreden
veruweneerd kapot gemaakt
vewierd, verwierd verward, stormachtig (van het weer)
vezeuten, verzeuten verzachten, iets goed praten
veschot opeenvolgend
veslaeteren verliezen, verwaarlozen
vesloeken verslikken

vespikken zich op iets verheugen
vetestewieren vernielen, ruïneren
vetodden wegslepen van klein spul, verplaatsen van iets
vetpriezen het bezichtigen en prijzen van een geslacht dier bij de burens door de mannen onder het genot van een borrel. Uitdr.: foi wat 'n vet = och, wat veel vet
vevāt ergens op bedacht zijnde
veurbalken het voorste gedeelte van een hooizolder of een korenzolder
veurhoalen 1. lang duren, 2. voorhouden, 3. (bij jagen) geweer richten een eindje vóór het object, 4. voorleggen
veurhollen zie: *veurhoalen*
veurhuus woongedeelte van een boerderij
veursloan een voorstel doen
veurten in uitdr.: van te veurten = van te voren
veutien (vkl. van *voot*) voetje {p.81}
veweien 1. in een andere wei doen van het vee, 2. verwaaien
vezee rotje (vuurwerk)
vezitten 1. kans voorbij laten gaan, 2. ergens anders gaan zitten
viefkop maatbak voor o.a. aardappelen (5 liter)
vieketuukkien bedstede meestal vlak naast het haardvuur; ook dikke gordijnen en deuren ervoor, zodat men geen kou kon vatten
vimme 1. 17 gasten (ieder 6 garven) koren, 2. 13 hopen (ieder 8 bossen) rijshout
vingerkold erg koud, gure koude
vinnig 1. bijna, 2. snerpand, 3. bij de hand
vlakke hand binnenkant van de hand
vlakke klap rake klap met binnenkant van de hand
vläkkien plakje, b.v. van worst
vlege vlieg, vkl.: *vlegien*
vlegien (vkl. van *vlege*) vliegje
vleis vlees
vleisgavel soort vork om een rits worsten, hangend aan een spijl, aan de zoldering te hangen of er af te halen
vliejen netjes opstapelen, b.v. garven in een zaadberg
vloch 1. vlucht, groep, 2. sprong, b.v. van een paard
vlugge fit (nit zo vlugge = een beetje ziek)
voale vouw
voalt mestvaalt (ook: *mesvoalt*)
voel 1. nageboorte bij een dier, 2. bebroed, b.v.: 'n voel ei = een bebroed ei, 3. gemeen
voeshansen vuisthandschoenen, wanten
voesrozen pioenrozen
voeswos soort worst, gemaakt van lever, kaantjes en meel; wordt warm gemaakt en uit de hand gegeten
völle veel
volle zie: *voale*
volluk 1. visite, 2. volk, 3. uitroep waarmee men zich aan de deur meldt bij gebrek aan een huisbel
voort 1. meteen, dadelijk, 2. aansporing om door te gaan {p.82}
voortvaring het hele bezit
voot voet. vkl: *veutien*
vot 1. weg, b.v. votmaeken, votgoan, 2. ziek, b.v.: he hef 't dikke vot = hij is behoorlijk ziek, 3. aansporing om weg te gaan

vrang 1. uierontsteking bij koeien, 2. zuur, wrang
vrèè 1. vrede (geen oorlog), 2. instemming, b.v.: doar he'k vree mee = daar kan ik mee instemmen
vrem'n 1. vreemde, 2. zonderling
vreuten 1. hard werken, b.v.: 'n vreutert = harde werker, 2. omwoelen van het land, b.v. door de varkens
vriedes op vrijdag
vriejdes zie: *vriedes*
vrieje wreef
vrogger vroeger
vrogkärke vroegmis (r.k.), eerste dienst op zondagmorgen
vrolleu vrouwen
vrolluu vrouwen
vruchen weide afrasteren
vruchten zie: *vruchen*
vul veulen, vkl.: *fullegien*
fullegien (vkl. van *ful*) veulentje
vullen 1. vullen, 2. veulen krijgen, 3. veulens
vuste zie: *vaste* {p.83}

w

wachen 1. tijd hebben, 2. wachten
waegenbröt achterschot van een boerenwagen
waegenkissien kistje voorop een boerenwagen, als zitplaats en opbergruimte
waegenronge ijzeren steun voor de ladders van een boerenwagen
waerdoe! pas op!
waeren zich in acht nemen, oppassen voor ...
wa'k wat ik ...
wallee wat zeg je?
wanne wan (platte mand die door schudden het kaf van het koren scheidt)
wärfholt soort wilgenhout als opslag
wärk werk
wärke in uitdr.: te wärke goan = te keer gaan
wärken 1. inspanning, b.v. persen van koeien bij het geboren worden van een kalf, 2. effect krijgen, b.v.: 't begint te wärken = het begint effect te krijgen, 3. werken, arbeiden
wärkien 1. patroon, motief, 2. werkje, karweitje
wärre in uitdr.: in de wärre = in de war
washäntien washandje
wasböd geribbeld wasbord
wasbössel borstel om de was te boenen
wasläppien washandje
wasplanke glad wasbord
wasseldook vaatdoek
wateroare waterader
watte zie: *wallee*
watteweggens op sommige plaatsen
weekzerig kleinzerig
wèelde weelde
wèèn zijn

weer 1. weersgesteldheid, 2. terug b.v.: he was 'r betieds weer = hij was vlug terug, 3. opnieuw {p.84}
weerummebollen opnieuw tochtig worden van een koe, die na een eerdere dekking niet bevrucht is geworden
weiger zwak, niet stevig
welteren zich op de rug wentelen (paarden)
wepse wesp
wèteren het vee te drinken geven
wèterkalf kalf dat alleen met melk wordt grootgebracht
wèterkolk kolk als drinkplaats voor het vee in de weide
wezeboom paal in de lengte gelegd over een vracht koren of hooi om zo de lading bij elkaar te houden
wichter kinderen
wied 1. verweg, 2. wijd
wieder verder of wijder
wiederop verderop
wiedhen ver gevorderd, b.v. bij het in verwachting zijn
wiedvot verweg
wiedwaegns wagenwijd
wieme plaats aan de zoldering in de buurt van een schoorsteen om vlees op te hangen
wiere 1. in uitdr.: in de wiere = in de war, 2. wier
wierstrubbe draai in het haar, kruin
wille 1. plezier, b.v.: völle wille = veel plezier, 2. wil
wimme zie: *wieme*
windbuul opschepper
winnen 1. winnen, 2. vooruitgaan, voortgang maken, 3. oogsten van hooi
wippe 1. slaapplaats voor de knecht boven de stal, 2. wip als speeltuig, 3. onzekerheid, b.v.: op de wippe zitten = het kan naar twee kanten uitvallen
wipstättien kwikstaart
wisse zeker
wissigheid zekerheid
witte biejen sneeuwvlokken
woage 1. weegschaal, 2. hefboom om de bergkap op haar plaats te brengen
woaraens waarergens? {p.85}
woräns zie: *woaraens*
woarnemmen 1. plaatsvervangen, 2. iets waarnemen
wo'j wil je?
wos worst
wosspiele stok om worsten aan te rijgen en op te hangen
wottel 1. peen, 2. wortel van een boom
wule wij {p.86}

z

zabben zuigend likken
zächies zachtjes
zaddook zakdoek
zaege zaag. vkl: *zaegien*
zaegemölle zaagmolen
zaegien (vkl. van *zaege*) zaagje

zaeke zaak

zaekien 1. zaakje, 2. weinig soeps

zäkkien zakje

zät 1. best, b.v.: det kan zät = dat kan best, 2. genoeg, verzadigd, 3. dronken, 4. verleden tijd van "zitten"

zee 1. zij (enkelvoud), 2. zij (meervoud)

zeegraem brede sloot evenwijdig aan een wetering

zeek ziek

zeerte pijn

zeibel slecht, b.v. van de koffie of een koe

zeien zaaien

zeier zaaier

zeifelen kwijlen

zeiferen zie: *zeifelen*

zeisen zeis

zeivat vat waaruit het zaad of de kunstmest wordt uitgestrooid

zeizoad zaaizaad

zèle paardetuig

zeugien kleine zeug

zeujgien rotzooi, zootje

zeute melk volle melk

zeutemelkskälfiën kalf, dat met volle melk wordt grootgebracht

zeveren zie: *zeifelen*

zeuten 1. naieveling, iemand die alles goed vindt, 2. een mooiprater {p.87}

zich 1. werktuig dat lijkt op een zeis, maar met één hand wordt bediend met een handgreep die loodrecht op het snijvlak staat; wordt gebruikt om er koren mee te maaien (Ned. zicht), 2. zicht, gezichtsvermogen, kijk op iets

zieje 1. zeef, met name om melk te zeven, 2. zij, b.v.: een zij spek = stuk spek van bepaalde vorm en afmetingen

zinkzoeze klap, mep

zinnig mak

zinnug mak

zoad graan, zaad

zoale zool

zodden druilerig regenen

zodderig druilerig

zodoanig 1. zodoende, 2. als zodanig in die functie

zoegen zuigen

zoepen 1. drinken van dieren, 2. drinken, bestemd voor dieren, 3. zuipen, teveel alcohol drinken

zoeptodde zuiplap

zoer zuur

zoerbrand overtollig maagzuur

zoerkool zuurkool

zoerkoolsteen steen gelegd op de zuurkool in een ton of in een vat

zoerkooltonne ton waar zuurkool in gemaakt en bewaard wordt

zoeze 1. gebak, 2. sloom iemand

zökke 1. slappeling, 2. sok

zolt zout

zoltpöttien zoutpotje

zomp voerbak

zönne 1. zon, 2. zoon

zo'nt zo één

zörge 1. leunstoel, b.v.: in de zörge zitten = in de leunstoel zitten, 2. zorgen, b.v.: in de zörge zitten = in zorgen zitten

zotoovedan, zotooverdan zo zachtjes aan, langzamerhand

zotte smeervet {p.88}

zukke zulke

zundes op zondag

zunne zie: *zönne*

zunnes zie: *zundes*

zwak 1. lenig, 2. zwak

zwalm walm

zwalmen walmen

zwälmpien zwaluw

zwatte verweerde vochtplekken in stof of op muren

zwiemelen wankelen

zwiemelig wankel, duizelig

zwil 1. bij elkaar geharkte rij hooi of gras, 2. eelt, 3. taaie rand aan vlees, zeen

zwille zie: *zwil*

zwoare zwoerd

zule zij (meervoud)

zullie zie: *zule*

zuugpapier vloeipapier, vliegerpapier

zweerderieje infectie

zweppe zweep

zweptolle zweeptol

zwoeke twijg, buigzaam stuk hout